

ELABORATION OF TOURISTIC THEMATIC CYCLING ROUTES

ELABORAT TURISTIČKIH TEMATSKIH BICIKLISTIČKIH RUTA

Interreg - IPA CBC
Romania - Serbia

DECEMBAR, 2021.

EDUCONS UNIVERZITET

Sremska Kamenica

Vojvode Putnika 87

21208

ELABORATION OF TOURISTIC THEMATIC CYCLING ROUTES

(Elaborat turističkih tematskih biciklističkih ruta)

Naručilac:

Opština Senta

Glavni Trg 1

24400

Ugovor broj: RORS-379/2020/S3

Autorski tim:

prof. dr Srđan Milošević

dr Iva Škrbić

doc. dr Ivana Mišković

Naslovna strana:

Gradska kuća u Senti – Heredi Kristian

Dizajn: doc. dr Ivana Mišković

Dizajn i izrada mapa:

PixelRaum

Sremska Kamenica, decembar, 2021.

SADRŽAJ:

UVOD.....	4
Šta je to biciklistički turizam?	4
Ko su biciklistički turisti?	6
TEMATSKE RUTE	6
OPIS BICIKLISTIČKIH RUTA SEVERNOG BANATA	11
Leisure ruta	11
Eko ruta	16
Gastro ruta	19
Kulturna ruta	23
Etno ruta.....	27
BICIKLISTIČKE RUTE SEVERNI BANAT – ATRAKCIJE	31
BICIKLISTIČKE RUTE SEVERNI BANAT – USLUGE	61

UVOD

Šta je to biciklistički turizam?

Biciklistički, ili cikloturizam, se može definisati kao dnevni ili višednevni boravak van mesta stanovanja, koji kao osnovnu svrhu ima rekreativnu vožnju bicikla.

Ovaj vid turizma podrazumeva kretanje biciklom u svrhu rekreacije i turističkih poseta, koje može trajati od samo nekoliko sati do više godina, koliko je potrebno turistima koji biciklom obilaze ceo svet.

Statistike pokazuju da je cikloturizam pre Covid pandemije obuhvatao 5-10% ukupnih turističkih kretanja u Evropi, sa prometom od 44 milijarde Evra, zbog čega zapadnoevropske zemlje ulažu značajna sredstva u biciklističku infrastrukturu i saobraćajnice, kao i smeštajne kapacitete za turiste koji godišnje odmore provode na biciklu.

Usled rasta svesti o značaju zdravog života, cikloturizam svakodnevno dobija na važnosti, pa biciklistički turizam doživljava dinamičan porast u celom svetu, paralelno sa porastom svesti o zagađivanju prirode od strane motornog saobraćaja.

Ako su lokalne vlasti, investitori, privatni preduzetnici i lokalne turističke organizacije svesni toga, pruža im se prilika da iskoriste dobrobiti ovog globalnog trenda, koji će njihovim zajednicama i prirodnom okruženju doneti višestruku korist.

Dobrobiti biciklističkog turizma uključuju smanjenje zagađenja okoline, rasterećenje lokalnog saobraćaja, ekonomski oporavak lokalne zajednice i bolje opšte zdravstveno stanje stanovništva. Nasuprot dobrobitima, u naučnim istraživanjima i literaturi se ne navode podaci o negativnim uticajima na prirodu, osim u slučaju zaštićenih rezervata prirode sa ugroženim biljnim vrstama koje mogu biti mehanički uništene gaženjem.

Biciklistički turisti predstavljaju rastuće turističko tržište, naročito za ruralne predele. Kako je to jedan od bitnih vidova turizma kada je u pitanju planiranje održivog razvoja, negativni uticaji su svedeni na minimum, a lokalnoj ekonomiji ostaje samo da iskoristi šanse: razvoj ugostiteljstva, starih zanata, kulturnog nasleđa, aktiviranje starih i zapuštenih lokalnih puteva, napuštenih pruga i staza, devastiranih spomenika, vidikovaca i sl. Ovaj vid dodatnih aktivnosti pomoći će produžavanju boravka turista i produžavanju turističke sezone.

Atraktivnosti i usluge koje privlače biciklističke turiste su:

- Obeležene biciklističke staze i ulice, dovoljno široke za bezbednu vožnju,
- Lokalni putevi koji nisu preopterećeni motornim saobraćajem,
- Živopisni putevi kroz lepe pejzaže, duž obala i u blizini kulturno-istorijskih spomenika,
- Muzički i umetnički festivali, zanimljivi lokalni događaji,
- Autentični restorani sa domaćom hranom,
- Smeštaj sa obilnim doručkom koji prihvata goste na jedno noćenje,
- Mogućnost upotrebe kuhinje i mašina za pranje i sušenje veša,
- Servisi za popravku bicikala i prodavnice široke potrošnje,
- Sigurna mesta za ostavljanje bicikala i opreme tokom noći,
- Detaljne mape i dostupnost informacija,
- Mogućnost korišćenja alata za jednostavne popravke,

- Informacije o lokaciji, radnom vremenu i telefonskim brojevima najbližih mehaničara u slučaju većih kvarova.

Postoje tri vrste biciklističkog turizma:

1. **Biciklistički odmori**, duži ili kraći boravci, čija je **osnovna svrha rekreativna vožnja**, sa centralno baziranim smeštajem, iz koga se svakog dana započinju obilasci u različitim pravcima ili tzv. biciklističke ture, koje podrazumevaju korišćenje više različitih smeštaja na ruti kojom se vozi.

2. **Odmori koji uključuju biciklizam**, gde se **vožnja bicikla pojavljuje kao jedna od više različitih aktivnosti** kojima se turisti bave na svom odmoru (pored razgledanja, pešačenja, raftinga, planinarenja itd).

3. **Dnevni biciklistički izleti**, dnevne ili poludnevne aktivnosti u blizini gradova i naseljenih mesta u kojima biciklisti žive.

Kombinovanje biciklizma i kampovanja pojavljuje se kao zasebna tržišna niša pod nazivom **bikepacking**. U pitanju je putovanje biciklima uz nošenje osnovne kamping opreme. Ovaj tržišni segment danas doživljava najdinamičniji rast u svetu, posebno u zaštićenim delovima prirode.

U Nemačkoj, gde je biciklistička infrastruktura među najrazvijenijim, 25% populacije vozi bicikl za vreme godišnjeg odmora, što znači da svaki četvrti Nemačkinac provodi slobodno vreme na ovaj način. Vožnja bicikla je u ovoj državi aktivnost koja beleži najbrži rast.

Dunavska biciklistička ruta u Austriji, duga 250 km, od Pasaua do Beča, privlači 1.5 miliona turista godišnje, i većinu noćenja u usputnim gradićima čine upravo biciklisti. U ovoj državi se mogu kupiti specijalne vozne karte, po stimulatívnoj ceni, koje važe za osobu i bicikl, a specijalni popusti se odobravaju porodicama sa decom, što dodatno motiviše stanovništvo na odmore bez automobila.

Švajcarska ostvaruje veći prihod od cikloturizma nego od skijaškog turizma, po kom je nadaleko poznata, a u Holandiji i Danskoj on zauzima 20% od svih turističkih kretanja. U Holandiji se biciklističke trase koriste u svakodnevnom migracijama u svim urbanim zonama, koje su i odlično međusobno povezane u veliku mrežu, koja „pokriva“ veći deo države.

Španija je uspešno ostvarila spoj dve vrste turizma, biciklističkog i verskog. Putevi najpoznatije španske hodočasničke rute, El Camino de Santjago – Via Verde, koji su nekada služili hodočasnicima, sada su popularne biciklističke trase.

U državi Vermont (SAD), biciklistički turizam donosi dvostruko veći prihod od njihovog najizvoženijeg proizvoda- sirupa od javora. U toj državi turisti prosečno potroše 645 USD po izletu, dok biciklisti troše 971 USD.

Odmori u kojima je biciklizam osnovna aktivnost dostiže od 2% do 4% u većini evropskih zemalja, sa prognozama da će se taj procenat povećati na 12%.

U Srbiji, kroz koju prolazi Dunav dužinom od 588km, biciklistički turizam je tek u začetku. Obale Dunava čine istočni deo međunarodne rute EuroVelo 6 , koja se pruža od Atlantika do Crnog mora, a takođe su i deo trase Iron Curtain Trail, koja spaja mesta od kulturno-istorijskog i prirodnog značaja.

Ko su biciklistički turisti?

Istraživanja pokazuju da su to mahom bivši sportisti ili samo ljubitelji prirode i aktivnog odmora koji putuju u paru ili vrlo malim grupama i po putovanju ostvaruju 3-4 noćenja.

Prosek starosti cikloturista je 26-55 godina, a najčešći vid smeštaja koji koriste su pansioni (63%), potom hosteli (16%), kampovi (11%) i hoteli (7%).

Prosečna dnevna potrošnja cikloturiste u Evropi je 53 EUR dnevno (uključujući smeštaj), dok izletnik cikloturista troši 16 EUR dnevno. Čak 58% korisnika putovanje organizuju sami, bez pomoći agencija i klubova. To su većinom osobe koje žive same ili u paru, a 70% čine parovi čija su deca napustila roditeljski dom. Osim što su brži u vožnji u odnosu na veće grupe, parovima je lakše da se smeste u prenoćištu, njihovi šatori su mali, lagani i jednostavni za montiranje i rasklapanje i zahtevaju manju površinu.

Cikloturisti imaju relativno visoka primanja i visoko ili više obrazovanje, a zastupljenost starosnih grupa je: 30-45g. (44%), 46-55g. (33%), 56-65g. (6%), ispod 30g. (17%). Kada je u pitanju polna struktura, 58% zauzimaju muškarci, a 42% žene.

Na odmoru, osim vožnje bicikla, zainteresovani su i za kanuing, kampovanje, pešačenje, lokalne događaje, kupovinu suvenira, posete muzejima, sportove na vodi, razgledanja, golf, skijanje itd.

TEMATSKE RUTE

Uključivanje lokalnih puteva i staza Banata u mrežu ciklo ruta EuroVelo 11 i EuroVelo 13 doprineće razvoju turizma i sporta, a posebno cikloturizma u Vojvodini. Takođe, povećanje frekvencije ciklo saobraćaja je i u funkciji sveukupnog ekonomskog razvoja regiona, sa posebnim akcentom na razvoj ugostiteljstva i domaće radinosti ovog, prevashodno, ruralnog područja.

U trenutnim uslovima svakodnevnih ograničavanja kretanja putnika u grupama zbog sprečavanja širenja virusa Covid 19, kretanje na biciklima dobija na važnosti više nego ikada ranije, upravo iz razloga potpune bezbednosti u vožnji, samostalno i na otvorenom. Stoga, biciklizam se prepoznaje kao idealan alternativni ili osnovni način kretanja ljudi koji, pored toga što nema negativnih efekata, izrazito pozitivno utiče na zdravlje. Bicikl, kao prevozno sredstvo koje vrši minimalan negativan uticaj po životnu okolinu i pozitivno utiče na zdravlje ljudi koji ga koriste, predstavlja jedan od osnovnih nosilaca razvoja održive urbane, ali i ruralne mobilnosti.

Strategija razvoja turizma Republike Srbije prepoznaje ključne vidove turizma u AP Vojvodini, među kojima se cikloturizam, uz manifestacioni i turizam specijalnih interesovanja, svrstava u prioritetne aktivnosti koje zavređuju podršku lokalnih vlasti i institucija, ali i međunarodnih projekata. Takođe, Program razvoja turizma u Autonomnoj pokrajini Vojvodini za period 2018.-2022. svrstava cikloturizam, kao i razvoj biciklističke infrastrukture, u red ključnih aktivnosti. Prostor Vojvodine je zbog svog ravničarskog reljefa pogodan za vožnju bicikla pa je neophodno obezbediti dovoljnu mrežu biciklističkih staza/ruta i iskoristiti je za kreiranje prioritarnih turističkih proizvoda.

Banat, kao izrazito ravničarska oblast, jedna je od poželjnijih destinacija u Evropi za putnike na dvotočkašima. Pored idealne geografske predispozicije za ravničarski biciklizam, Banat je

i neiscrpan izvor kulturnih raznolikosti. U njemu živi više od 20 različitih nacionalnosti, od kojih svaka ima svoje specifičnosti i mnogo toga da ponudi posetiocima iz zemlje i sveta. Bicikl je idealan za upoznavanje Banata. Biciklisti ga mogu upoznati polako i detaljno, laganom vožnjom kroz nepregledne oranice i šume, duž obala panonskih reka, kanala i potoka, kroz idilična sela i šarmante gradiće, uz zvuke i mirise seoskih bašta i žitnih polja.

Sve urbane celine koje su obuhvaćene ovim projektom imaju dugu biciklističku tradiciju. Senta i Zrenjanin, kao relativno mali i izrazito ravničarski gradovi, idealni su za dvotočkaše, posebno u trenutnim uslovima porasta broja motornih vozila na ulicama, saobraćajnih gužvi i nedostatka parking prostora. Sa druge strane, Kikinda već nosi epitet „srpskog Amsterdama“, upravo zbog sveprisutnih bicikala kojima se građani najradije kreću kroz grad i okolinu. Na ulicama ovog banatskog gradića sa oko 40.000 stanovnika, svakodnevno saobraća gotovo isto toliko bicikala. Pored lokalnog stanovništva, kroz grad keramike i sova godišnje prođe i do 60.000 cikloturista. Kada je u pitanju teritorija AP Vojvodine, a posebno Banat, osnovna karakteristika putne saobraćajne mreže, sa aspekta biciklističkog saobraćaja, jeste nedostatak adekvatno obezbeđenih i osvetljenih biciklističkih staza i traka, posebno u centralnim delovima naselja i međumesnim saobraćajnicama. Ovim saobraćajnicama, pored klasičnih, saobraćaju i sve popularniji električni bicikli i trotineti, od kojih su prvi idealno prevozno sredstvo za duža putovanja, a drugi za savladavanje kraćih relacija u urbanim sredinama. Biciklisti u Banatu mahom koriste zemljane puteve i deonice asfaltiranih saobraćajnica namenjenih motornim vozilima, što u periodima relativno niskog opterećenja lokalnih puteva nije veliki problem, ali ne predstavlja ni trajno rešenje, jer bezbednost cikloturista i meštana mora biti na prvom mestu.

U okviru ovog projekta je trasirano pet preporučenih biciklističkih ruta kroz Banat koje povezuju tri gradska centra: Sentu, Kikindu i Zrenjanin, zatim, manja urbana i ruralna naselja, kulturne znamenitosti i pripodne atraktivnosti područja. Svaka od trasiranih ruta spaja atraktivnosti povezane sa odabranim tematskim oblikom turizma, i to: ***leisure, eko, gastro, kulturni i etno turizam.***

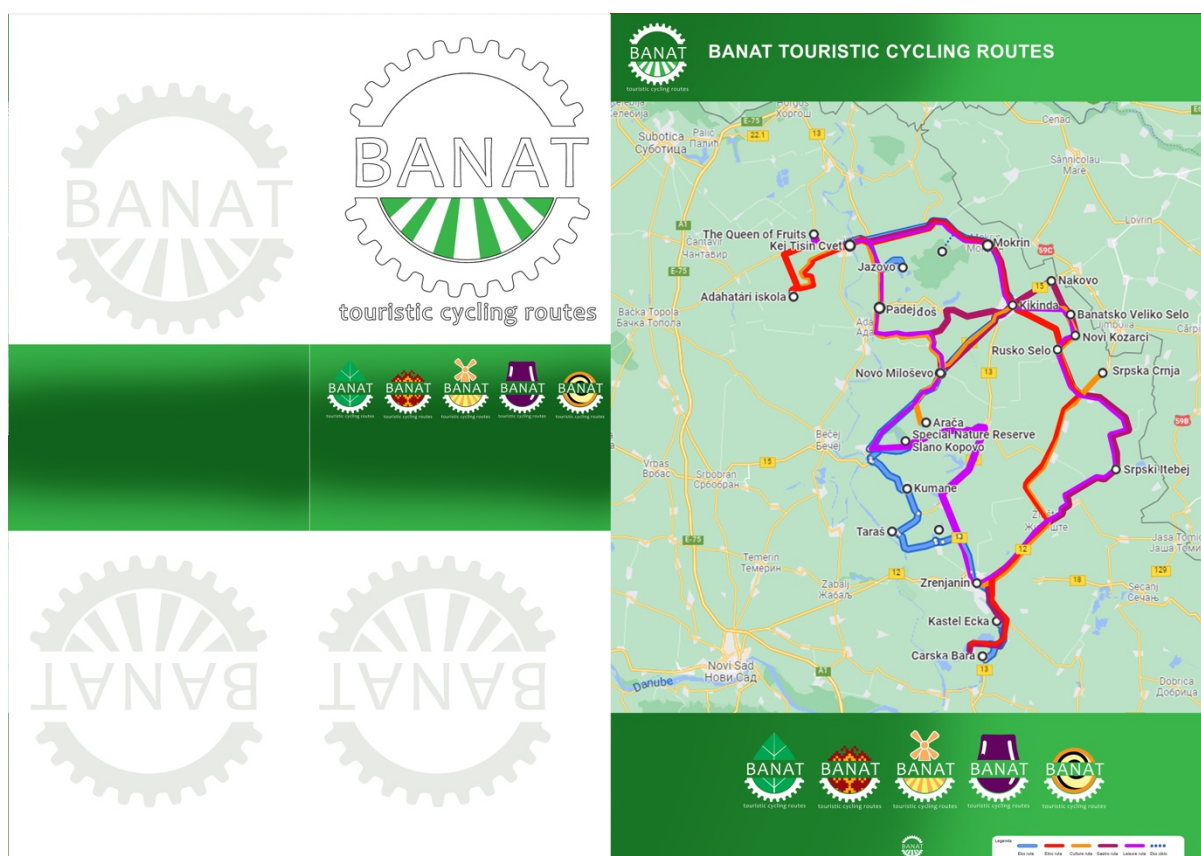
Leisure (slobodno vreme, razonoda) turizam predstavlja putovanja radi odmora i zabave, kod kojih turisti najčešće posećuju mesta i atrakcije koje odgovaraju njihovim ličnim interesovanjima, ali i trenutnom raspoloženju i vremenskim uslovima, pa se zaustavljanja radi posete mogu vršiti *ad hoc*. Kako ta interesovanja mogu biti veoma široka i broj potencijalnih atraktivnosti je daleko veći u odnosu na ostale trasirane rute, *leisure* ruta je najduža i formirana je u obliku kružne putanje. Mesto polaska i završetka rute, kao i broj destinacija za posetu ostavlja se na izbor samim turistima, s obzirom na to da je turu moguće započeti i završiti u bilo kojoj tački.

Ostale rute su formirane linearno, u obliku duži sa početnom i krajnjom tačkom u gradskim centrima do kojih i iz kojih je turistima najjednostavnije da organizuju prevoz iz emitivnih područja linijama javnog prevoza, kao i ostavljanje sopstvenih motornih vozila i najam bicikala ukoliko nemaju svoje, nabavku potrepština za put i slično.

Shodno navedenom, *Gastro* ruta povezuje atraktivnosti koje najbolje oslikavaju veoma raznoliku gastronomsku i enološku ponudu Banata, odnosno, salaše, lokalne restorane, seoska domaćinstva, porodične vinarije, poslastičarnice, farme, pčelare, radionice za izradu sira i slično.

Eko ruta povezuje zaštićene delove prirode, rezervate, šume, jezera, prirodne retkosti i reke pogodne za sportski ribolov. *Kulturna* ruta povezuje atraktivnosti izrazite arhitektonske, istorijske i kulturološke vrednosti, kao što su dvorci, palate, muzeji, kulturno-istorijske urbane celine, spomenici i sakralni objekti. *Etno* ruta povezuje atraktivnosti koje oslikavaju specifičnost Banata, a to je njegova multikulturalnost, pa se tako cikloturisti mogu upoznati sa kulturom, običajima, muzikom, gastronomijom i umetnošću Srba, Mađara, Hrvata, Slovaka, Rumuna, Rusina, Crnogoraca, Roma i Bunjevaca u zavičajnim kućama, salašima, etno muzejuma, seoskim domaćinstvima, lokalnim kulturno-umetničkim društvima i manifestacijama.

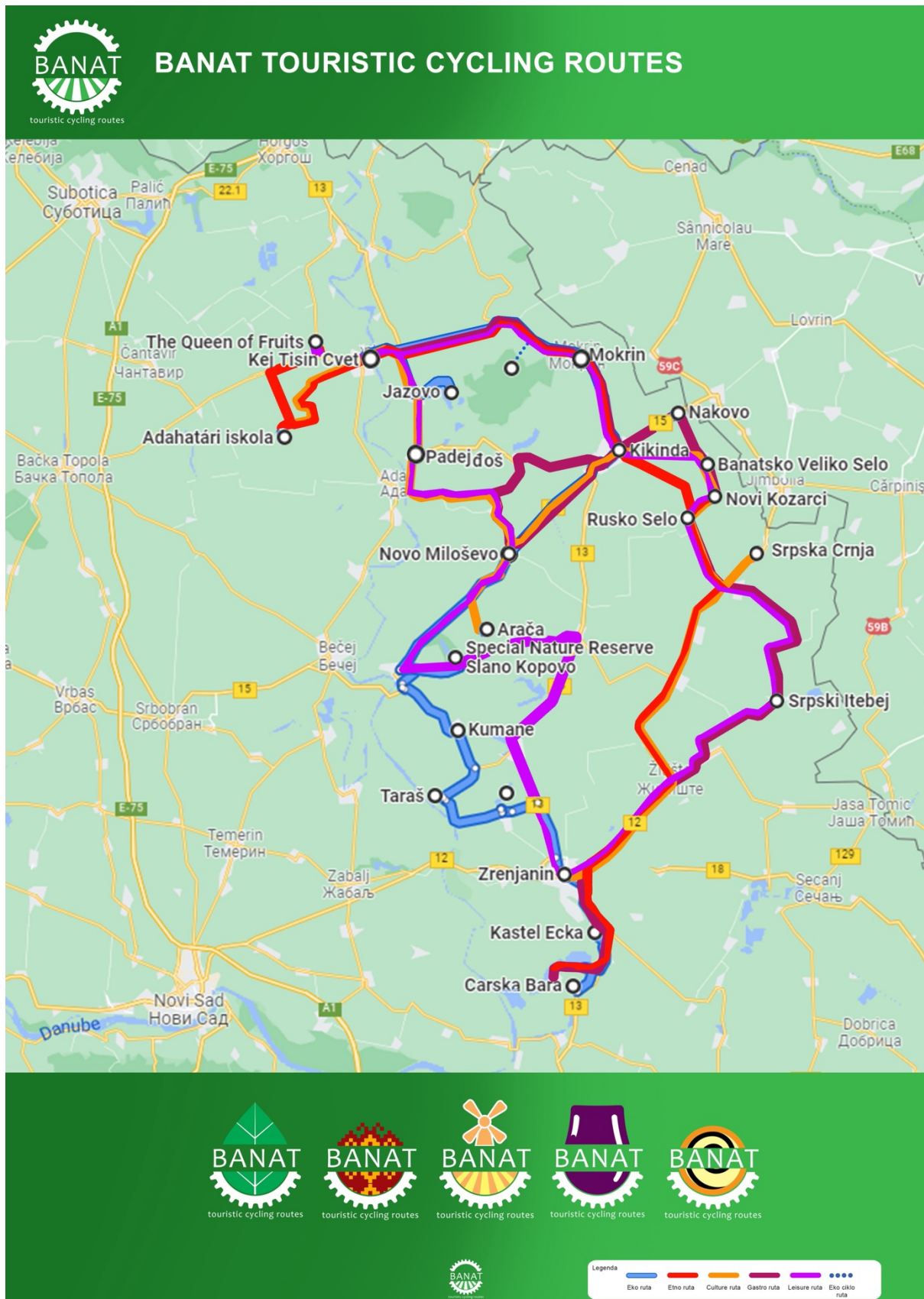
Svaka od navedenih ruta ima svoj preporučeni početak i kraj, ali se cikloturistima ostavlja mogućnost izbora da, u skladu sa interesovanjima, fizičkim sposobnostima i raspoloživim vremenom, odaberu destinacije i kreiraju sopstvene kombinacije ovih ruta, kao i da iz liste preporučenih smeštajnih i ugostiteljskih objekata odaberu one koje smatraju adekvatnim i odgovarajućim.

Vremensko trajanje putovanja se, takođe, može uskladiti sa željama i mogućnostima turista, pa ono može trajati od nekoliko sati do više dana, sve u skladu sa ličnim izborom i vremenskim uslovima, ali i periodom godine kada se putovanje može produžiti zbog posete određenoj lokalnoj manifestaciji ili radi posmatranja retkih prirodnih pojava (npr. cvetanje Tise).

Svi preporučeni smeštajni objekti poseduju bezbedne ostave za bicikle i opremu i zaposleni u njima su iskusni po pitanju potreba i želja cikloturista, te mogu pružiti usluge adekvatne ishrane, pranja i sušenja veša, mogu uputiti goste na lokalne servise za popravku bicikala, prodaju

rezervnih delova i opreme (kontakti servisa i prodavnica se takođe nalaze na listi preporučenih objekata).

touristic cycling routes

OPIS BICIKLISTIČKIH RUTA SEVERNOG BANATA

Leisure ruta

Ruta startuje u **Gornjem Bregu** na **imanju Kraljica voća** nadomak Sente. Ovo mesto je odabrano kao početna tačka zbog zanimljive geografske pozicije na lesnoj terasi sa koje se pruža fantastičan pogled na Sentu i okolna ravničarska sela, ali i jezero u obliku tambure, omiljeno mesto za druženje lokalnih ribara. Kraljica voća je idealno mesto za upoznavanje sa okolnim terenom, odmor od puta (poseduje smeštajne kapacitete i restoran) i eventualno ostavljanje automobila, kombija ili sl.

Put potom vodi u **Sentu**, gradić prepun znamenitosti i secesijskih zdanja, istorijski značajno mesto na kom se 1697. godine odigrala čuvena Senčanska bitka. Pored spomenika Senčanskoj bitci, rodne kuće Stevana Sremca, prelepog gradskog parka i keja uz reku Tisu, jedna od najvećih atrakcija Sente i, uopšte čitavog Potisja, je fenomen „Cvetanje tise“. U pitanju je tzv. „svadbeni let“ insekta *Palingenia Longicauda*, koji nakon tri godine provedene u mulju izlazi na površinu i leti u rojevima kako bi produžio svoju vrstu. Ovu retku prirodnu pojavu, osim na reci Tisi u prvoj polovinu juna, moguće je videti još samo na reci Jang Ceng Jang u Kini.

Grad danas ima oko 20.300 stanovnika, od čega je 81% mađarske nacionalnosti, 9% čine Srbi i 10% ostale nacionalnosti. Dan grada se obeležava 11. septembra, kao dan sećanja na Senčansku bitku. Prepoznatljivi simboli grada su secesijski dragulj - gradska kuća sazidana 1914. godine, čiji toranj visok 50 metara dominira celim gradom, sa spomen-vidikovcem na samom vrhu. U sklopu stalne postavke spomen-vidikovca izložena je i vojna oprema iz vremena Senčanske bitke, kao i autentični spisi, geografske karte i reprodukcije umetničkih slika. U istom prostoru nalazi se i originalni mehanizam toranjskog sata. Zanimljive atrakcije grada su i vatrogasna stanica, brojne palate, ali i grb grada sa motivima dva ključa, ribe i pšeničnog klasa i zastava grada plave i žute boje, koji simbolišu položaj i privrednu delatnost - ribolov i uzgoj žitarica. U Senti su se rodili brojni srpski velikani, Jovan Đorđević, Jovan Muškatirović, Đula Dudaš, Stevan Sremac i Matija Bečković. Za Sentu je vezano i ime Stevana Raičkovića, takođe istaknutog savremenog pesnika.

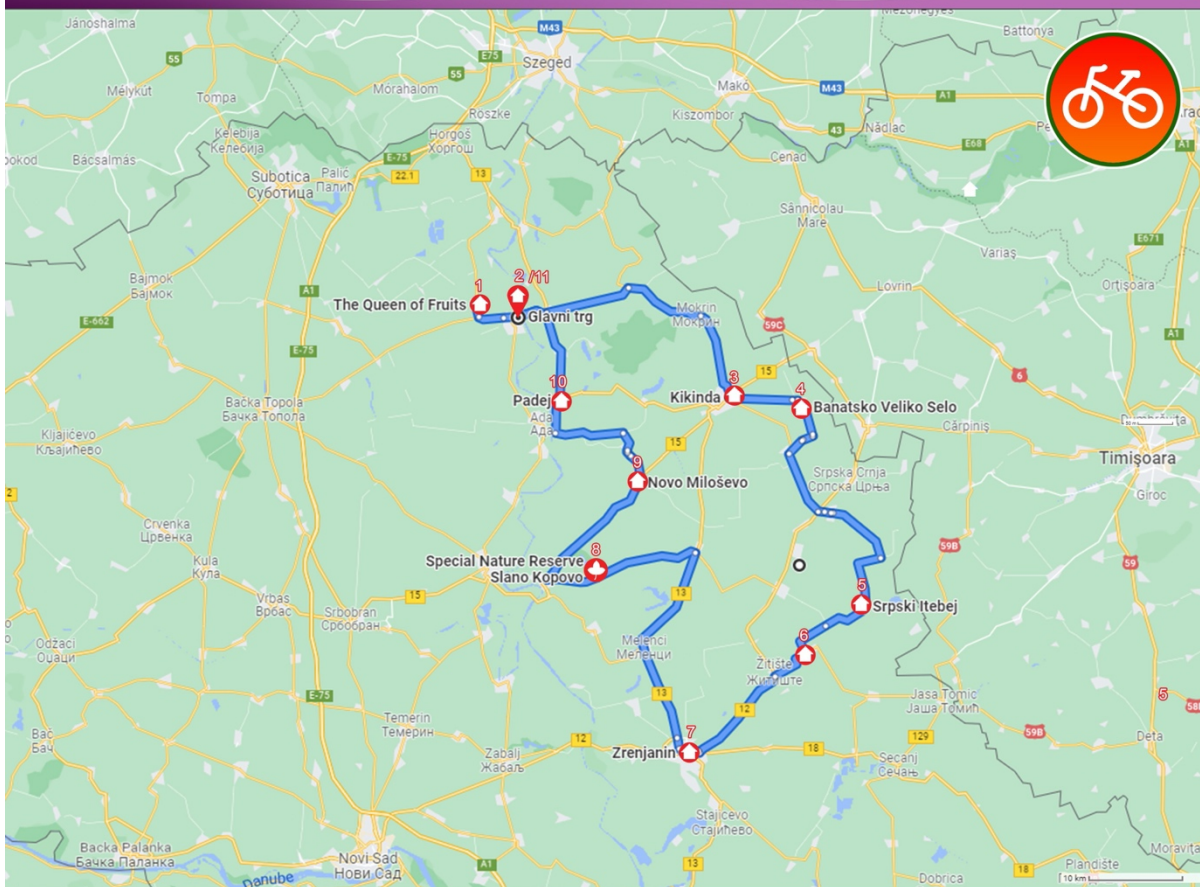
Idealno vreme za posetu Senti je period kulturnih manifestacija, među kojima se izdavaju, pored Cvetanja Tise (jun), Međunarodno takmičenje u šišanju ovaca i kuvanju ovčijeg perkelta u aprilu (očuvanje tradicije seoskog načina života, prikazanje autohtonih vrsta domaćih životinja i očuvanje tradicije stočarstva) i festival *I love Senta* u avgustu, kao i za vreme *Božićnjeg vašara*.

Prelaskom preko mosta na reci Tisi stiže se u **Čoku**, gradić omeđen tokovima reka Tise, Zlatice i Moriša. Kao i u Senti, većinsko stanovništvo u Čoki je mađarsko, ali ima i Srba i Roma, zbog čega su ova mesta odlični primeri multikulturalnosti i raznolike ponude kulture i gastronomije. Najveća znamenitost Čoke je dvorac jevrejske porodice Lederer sa originalnom vinarijom čija vina su bila slata i na Britanski dvor. Put zatim vodi u **Banatski Monoštor**, selo koje je dobilo prvu asfaltiranu ulicu tek 2016. godine, u kojem danas živi manje od 100 stanovnika.

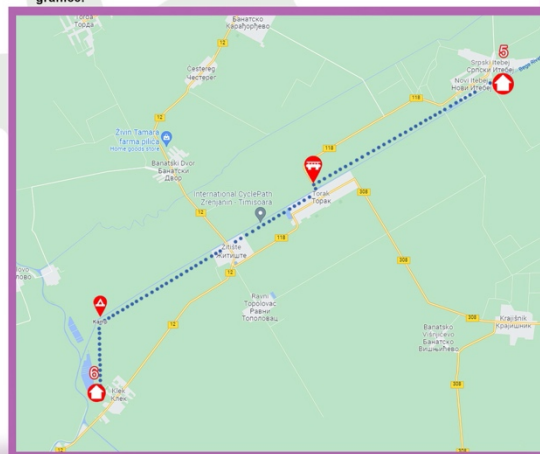
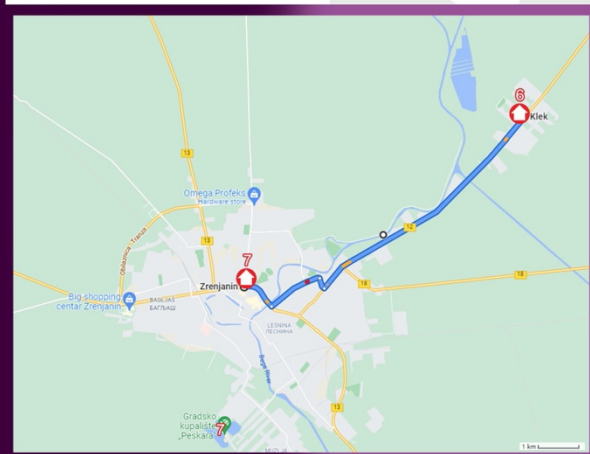
Sledi vožnja do sela **Mokrin**, nadaleko poznatog po održavanju Tucanijade, odnosno, takmičenja u tucanju farbanim Vaskršnjim kokošijim jajima, koja se tradicionalno odvija duži niz godina. Pored Tucanijade, u Mokrinu se održavaju i jedinstveno Prvenstvo u borbi gusana (februar) i fijakerijada (avgust), a ovo je i destinacija poznata po najfinijem Mokrinskom siru.

Ležerna ruta od The Queen of Fruits do Sente glavnog trga
251 km

Put vodi od Srpskog Itebeja prema Kleku. Ova biciklistička staza ide uz reku Begej njegovom desnom stranom, a zatim se kod mesta Torak prelazi stari most i put se nastavlja levom stranom reke Begej sve do Srpskog Itebeja i dalje do granice sa Rumunijom, gde je sagrađen biciklistički prelaz granice.

Težina rute

Legenda

Nakon Mokrina, put vodi ka **Kikindi**, gradu koji je poznat po nekoliko neobičnih atraktivnosti. Nazivaju je gradom keramike, gradom bundeva i srpskim Amsterdamom, zbog velikog broja bicikala na ulicama, ali najveći broj posetilaca ovog grada, ipak, dolazi tokom zimskih meseci kako bi posmatrali neobičan prizor - cela teritorija grada, a posebno centar, postaju zimovalište sova Utina. Ovo je odlično mesto za eventualne duže pauze i noćenje. Staro gradsko jezgro Kikinde je zanimljiva prostorna kulturno-istorijska celina projektovana u XVIII veku, sa centralnim gradskim trgom koji okružuju crkva, pijaca, gradska kuća i važniji objekti u stilu baroka, klasicizma, romantizma, eklektike, secesije i moderne, a okolne široke ulice se seku pod pravim uglom. Zelenila ima u izobilju, što najbolje dokazuje podatak da je jedna od kikindskih ulica, **ulica Generala Drapšina** proglašena za jednu od najlepših u svetu. Grad danas ima oko 40.000 stanovnika i isto toliko bicikala, ali njegova najveća atrakcija su svakako sove Utine (ušare) koje upravo ovo mesto biraju za svoje zimovalište. U centru grada, u krošnjama drveća, već decenijama tokom zimskih meseci ima ih od 150 do čak 800, što je registrovano kao dosadašnji rekord.

Pored sova, simbol grada je i keramika. Zahvaljujući zemljištu bogatom glinom, u gradu se nalazi jedna od najpoznatijih fabrika za izradu crepa i keramičkih pločica, ali je i umetnost zauzela vrlo značajno mesto. Decembra 2017. godine u nekadašnjoj zgradi manježa kikindske kasarne, otvorena je **galerija skulptura i umetničkih dela od terakote Terra**. U muzeju, ali i u centru grada, izložene su skulpture velikih formata, ali i dela poznatih domaćih i stranih vajara.

Opis rute:

Leisure ruta

Ruta sadrži 12 različitih i zanimljivih ruta kroz grad Senta. Sve rute su prilagođene različitim vrstama vožnje i različitim potrebama biciklista. Sve rute su prilagođene različitim vrstama vožnje i različitim potrebama biciklista. Sve rute su prilagođene različitim vrstama vožnje i različitim potrebama biciklista.

Prvi put je u Senti, grad je prepoznatljiv po svojim znamenitostima i historijskim spomenicima. Sve rute su prilagođene različitim vrstama vožnje i različitim potrebama biciklista. Sve rute su prilagođene različitim vrstama vožnje i različitim potrebama biciklista.

Prvi put je u Senti, grad je prepoznatljiv po svojim znamenitostima i historijskim spomenicima. Sve rute su prilagođene različitim vrstama vožnje i različitim potrebama biciklista. Sve rute su prilagođene različitim vrstama vožnje i različitim potrebama biciklista.

Prvi put je u Senti, grad je prepoznatljiv po svojim znamenitostima i historijskim spomenicima. Sve rute su prilagođene različitim vrstama vožnje i različitim potrebama biciklista. Sve rute su prilagođene različitim vrstama vožnje i različitim potrebama biciklista.

touristic cycling routes

LEISURE RUTA

od The Queen of Fruits do Sente

touristic cycling routes

- 1. **Palata dundevski**
Adresa: Zrenjanin, Zmaj Jovana 6
GPS lokacija: 45.37848257105125, 20.3971228615717
Opis: Prikazivanje kulture od velikog značaja za arhitekturu i graditelstvo.
web adresa: <http://vizitnizam.com/>
web adresa: <http://www.zrenjanin.hr>
- 2. **Prikazivanje kulture od velikog značaja za arhitekturu i graditelstvo**
Adresa: Zrenjanin, Zmaj Jovana 6
GPS lokacija: 45.37848257105125, 20.3971228615717
Opis: Prikazivanje kulture od velikog značaja za arhitekturu i graditelstvo.
web adresa: <http://vizitnizam.com/>
web adresa: <http://www.zrenjanin.hr>
- 3. **Sivovska evanđelistička crkva**
Adresa: Čukarica, Čukarica 13
GPS lokacija: 45.3643910292464, 20.399293900000004
Opis: Sivovska evanđelistička crkva.
web adresa: <http://www.zrenjanin.hr>
- 4. **Prikazivanje kulture od velikog značaja za arhitekturu i graditelstvo**
Adresa: Zrenjanin, Zmaj Jovana 6
GPS lokacija: 45.37848257105125, 20.3971228615717
Opis: Prikazivanje kulture od velikog značaja za arhitekturu i graditelstvo.
web adresa: <http://vizitnizam.com/>
web adresa: <http://www.zrenjanin.hr>
- 5. **Gradska kultura i pozorište**
Adresa: Senta, Senta 13
GPS lokacija: 45.3912829242016, 20.088731684655404
Opis: Gradska kultura i pozorište.
web adresa: <http://www.zrenjanin.hr>
- 6. **Manastir baba**
Adresa: Senta, Manastir baba
GPS lokacija: 45.37893102801195, 20.087905643866284
Opis: Manastir baba.
web adresa: <http://www.zrenjanin.hr>
- 7. **Stara prodavnica**
Adresa: Senta, Stara prodavnica
GPS lokacija: 45.37848257105125, 20.3971228615717
Opis: Stara prodavnica.
web adresa: <http://www.zrenjanin.hr>
- 8. **Stara prodavnica**
Adresa: Senta, Stara prodavnica
GPS lokacija: 45.37848257105125, 20.3971228615717
Opis: Stara prodavnica.
web adresa: <http://www.zrenjanin.hr>
- 9. **Stara prodavnica**
Adresa: Senta, Stara prodavnica
GPS lokacija: 45.37848257105125, 20.3971228615717
Opis: Stara prodavnica.
web adresa: <http://www.zrenjanin.hr>
- 10. **Stara prodavnica**
Adresa: Senta, Stara prodavnica
GPS lokacija: 45.37848257105125, 20.3971228615717
Opis: Stara prodavnica.
web adresa: <http://www.zrenjanin.hr>
- 11. **Gradska kultura**
Adresa: Senta, Gradska kultura
GPS lokacija: 45.3912829242016, 20.088731684655404
Opis: Gradska kultura.
web adresa: <http://www.zrenjanin.hr>
- 12. **Gradska kultura**
Adresa: Senta, Gradska kultura
GPS lokacija: 45.3912829242016, 20.088731684655404
Opis: Gradska kultura.
web adresa: <http://www.zrenjanin.hr>

- 1. **Palata dundevski**
Adresa: Zrenjanin, Zmaj Jovana 6
GPS lokacija: 45.37848257105125, 20.3971228615717
Opis: Prikazivanje kulture od velikog značaja za arhitekturu i graditelstvo.
web adresa: <http://vizitnizam.com/>
web adresa: <http://www.zrenjanin.hr>
- 2. **Prikazivanje kulture od velikog značaja za arhitekturu i graditelstvo**
Adresa: Zrenjanin, Zmaj Jovana 6
GPS lokacija: 45.37848257105125, 20.3971228615717
Opis: Prikazivanje kulture od velikog značaja za arhitekturu i graditelstvo.
web adresa: <http://vizitnizam.com/>
web adresa: <http://www.zrenjanin.hr>
- 3. **Sivovska evanđelistička crkva**
Adresa: Čukarica, Čukarica 13
GPS lokacija: 45.3643910292464, 20.399293900000004
Opis: Sivovska evanđelistička crkva.
web adresa: <http://www.zrenjanin.hr>
- 4. **Prikazivanje kulture od velikog značaja za arhitekturu i graditelstvo**
Adresa: Zrenjanin, Zmaj Jovana 6
GPS lokacija: 45.37848257105125, 20.3971228615717
Opis: Prikazivanje kulture od velikog značaja za arhitekturu i graditelstvo.
web adresa: <http://vizitnizam.com/>
web adresa: <http://www.zrenjanin.hr>
- 5. **Gradska kultura i pozorište**
Adresa: Senta, Senta 13
GPS lokacija: 45.3912829242016, 20.088731684655404
Opis: Gradska kultura i pozorište.
web adresa: <http://www.zrenjanin.hr>
- 6. **Manastir baba**
Adresa: Senta, Manastir baba
GPS lokacija: 45.37893102801195, 20.087905643866284
Opis: Manastir baba.
web adresa: <http://www.zrenjanin.hr>
- 7. **Stara prodavnica**
Adresa: Senta, Stara prodavnica
GPS lokacija: 45.37848257105125, 20.3971228615717
Opis: Stara prodavnica.
web adresa: <http://www.zrenjanin.hr>
- 8. **Stara prodavnica**
Adresa: Senta, Stara prodavnica
GPS lokacija: 45.37848257105125, 20.3971228615717
Opis: Stara prodavnica.
web adresa: <http://www.zrenjanin.hr>
- 9. **Stara prodavnica**
Adresa: Senta, Stara prodavnica
GPS lokacija: 45.37848257105125, 20.3971228615717
Opis: Stara prodavnica.
web adresa: <http://www.zrenjanin.hr>
- 10. **Stara prodavnica**
Adresa: Senta, Stara prodavnica
GPS lokacija: 45.37848257105125, 20.3971228615717
Opis: Stara prodavnica.
web adresa: <http://www.zrenjanin.hr>
- 11. **Gradska kultura**
Adresa: Senta, Gradska kultura
GPS lokacija: 45.3912829242016, 20.088731684655404
Opis: Gradska kultura.
web adresa: <http://www.zrenjanin.hr>
- 12. **Gradska kultura**
Adresa: Senta, Gradska kultura
GPS lokacija: 45.3912829242016, 20.088731684655404
Opis: Gradska kultura.
web adresa: <http://www.zrenjanin.hr>

Atraktivne Senta:

Treći simbol grada predstavljaju bundeve, čuvene „ludaje“, u čiju čast se od 1986. godine, sredinom septembra, organizuje manifestacija „Dani ludaje“. Takmičari dolaze iz cele zemlje

i regiona kako bi se nadmetali u težini i dužini bundeve. Kikinda je tokom istorije imala poseban odnos prema ovoj biljci, jer je lokalno stanovništvo imalo običaj da kaže: *Kad se popneš na ludaju, vidiš celu Kikindu*. Na ovaj način, ukazivalo se na činjenicu da je teritorija na kojoj se nalazi grad potpuno ravna. Put dalje vodi kroz **Banatsko Veliko Selo** koje je sredinom XVIII veka naseljeno po nalogu carice Marije Terezije Francuzima i Nemcima, iseljenicima iz Lotaringije i Alzasa, tačnije graničnog prostora između Francuske i Nemačke. Nakon njih, selo naseljavaju Krajišnici i sa sobom donose zanimljive običaje, među kojima je najatraktivniji „Krajiški višeboj”. Ovim takmičenjem u penjanu uz stožinu, obaranju ruke ili bacanju kamena s ramena i drugim veštinama se od zaborava čuvaju običaji Srba iz Bosanske Krajine. Potom sledi **Rusko Selo** u kom se nalazi grobnica porodice Čarnojević, pa **Srpski Itebej** čija je seoska crkva pomogla u seobi Matice srpske u Novi Sad. Od Srpskog Itebeja do Kleka u funkciji je staza koja je namenjena isključivo biciklistima (počinje na rumunskoj granici). Ova biciklistička staza ide uz reku Begej, desnom stranom do mesta Torak gde se prelazi stari most. Staza dalje vodi kroz mesta Banatski Dvor i Žitište do Kleka, levom stranom. Put se nastavlja duž kanala DTD i reke Begej, pored čuvenih ribnjaka, do grada **Zrenjanina**. Ovaj prelepi grad na obali Begeja je idealan za odmor i predah, tokom kog se može prošetati starim gradskim jezgrom koje čini niz atraktivnih građevina podignutih tokom XIX i početkom XX veka. Za vreme Austro-Ugarske, grad je bio središte Torontalske županije kada je izgrađen Županijski dvor, današnja Gradska kuća, koja krase centralni trg. Većinu zgrada u starom jezgru grada su početkom XX veka izgradili bogati trgovci, poput velelepne Bukovčeve palate iz 1905. godine, palate Šeherezada u mavarskom stilu i prve robne kuće, danas poznate kao Benceova kuća. Centrom dominira višespratna zgrada *Vodotoranj*, izgrađena 1964. godine. Dragulj među starim zdanjima je i Narodno pozorište iz 1839. godine, jedno od najstarijih teatarskih zdanja u zemlji, sa očuvanom baroknom salom. Jedna od atrakcija grada je i „most bez reke“, a za ljubitelje piva Zrenjanin je idealna destinacija jer poseduje autentičnu staru pivaru veleposednika i industrijalca Lazara Dunderskog koja je otvorena za turističke posete. Grad krase prelepi parkovi, široke ulice, fontane, zanimljive manifestacije i noćni život, a najživlja atmosfera je pred kraj leta, poslednje nedelje avgusta, kada se održava manifestacija „Dani Piva“. Tokom leta, moguće je kupanje na plaži Peskara koja je smeštena na samo nekoliko kilometara od centra, na jednom od tri jezera koja su nastala eksploatacijom peska. Kroz Zrenjanin protiče reka Begej u dužini od oko 13 kilometara, ali se tok reke kroz istoriju konstantno menjao. Delom je to činila priroda, ali u većoj meri ljudi koji su se snabdevali begejskom vodom, koju su po gradu raznosili vodonosci – sakadžije. Danas obale Begeja spaja čak 10 mostova.

Sledeće mesto na ruti su **Melenci** u kojima se nalazi Specijalna bolnica za rehabilitaciju „Rusanda“, na obali najvećeg slanog jezera u Srbiji. Od davnina se prepričavaju legende o lekovitosti rusandskog blata, odnosno peloida, koja je prvi put potvrđena u Carskoj akademiji u Beču. Nadomak same banje nalazi se park prepun raznolikih ptica, cvetnih leja i fontana.

Nakon Melenaca sledi **Slano Kopovo**, nekadašnji meandar reke Tise, a danas zaštićeno prirodno područje od velikog značaja, kao jedna od poslednjih očuvanih slanih močvara u Srbiji kojima pretpotuno nestajanje. Od 2000. godine nalazi se na listi Ramsarskih područja. Put dalje vodi kroz **Novo Miloševo**, banatsko mestašće iz kog poreklo vodi čuveni nemački obaveštajac, Dušan Popov, rodoljub, bonvivan i dvostruki špijun, agent britanskog MI6, čiji su buran život i karijera poslužili kao inspiracija Janu Flemingu za lik agenta 007. Put nastavlja

kroz **Padej**, naselje na ušću Zlatice i reke Tise, i konačno do **Sente**, kao poslednje tačke *Leisure* biciklističke rute.

Eko ruta

Ruta koja ima ekološku tematiku namenjena je ljubiteljima prirodnih lepota, retkih biljnih i životinjskih vrsta, ali i prirodnih pojava kojima Banat obiluje. Stoga je, kao početna tačka rute, izabran **Specijalni rezervat prirode Carska bara**, koji obuhvata ostatak nekadašnjeg gornjeg toka reke Begej, koji je danas odvojen od rečnog toka i predstavlja mozaik barsko močvarnih, šumskih, livadskih, stepskih i slatinskih ekosistema sa raznovrsnim i bogatim živim svetom i staništima mnogih endemskih, subendemskih i reliktnih vrsta panonskog prostora. Ovaj prirodni kompleks naseljava oko 500 biljnih vrsta, 239 vrsta ptica, 20 vrsta riba i 30 vrsta retkih sisara. Za obilazak rezervata turističkim brodom ili Stazom zdravlja potrebno je oko 2h, ali se uz kupljenu ulaznicu može boraviti čitav dan, do 20h.

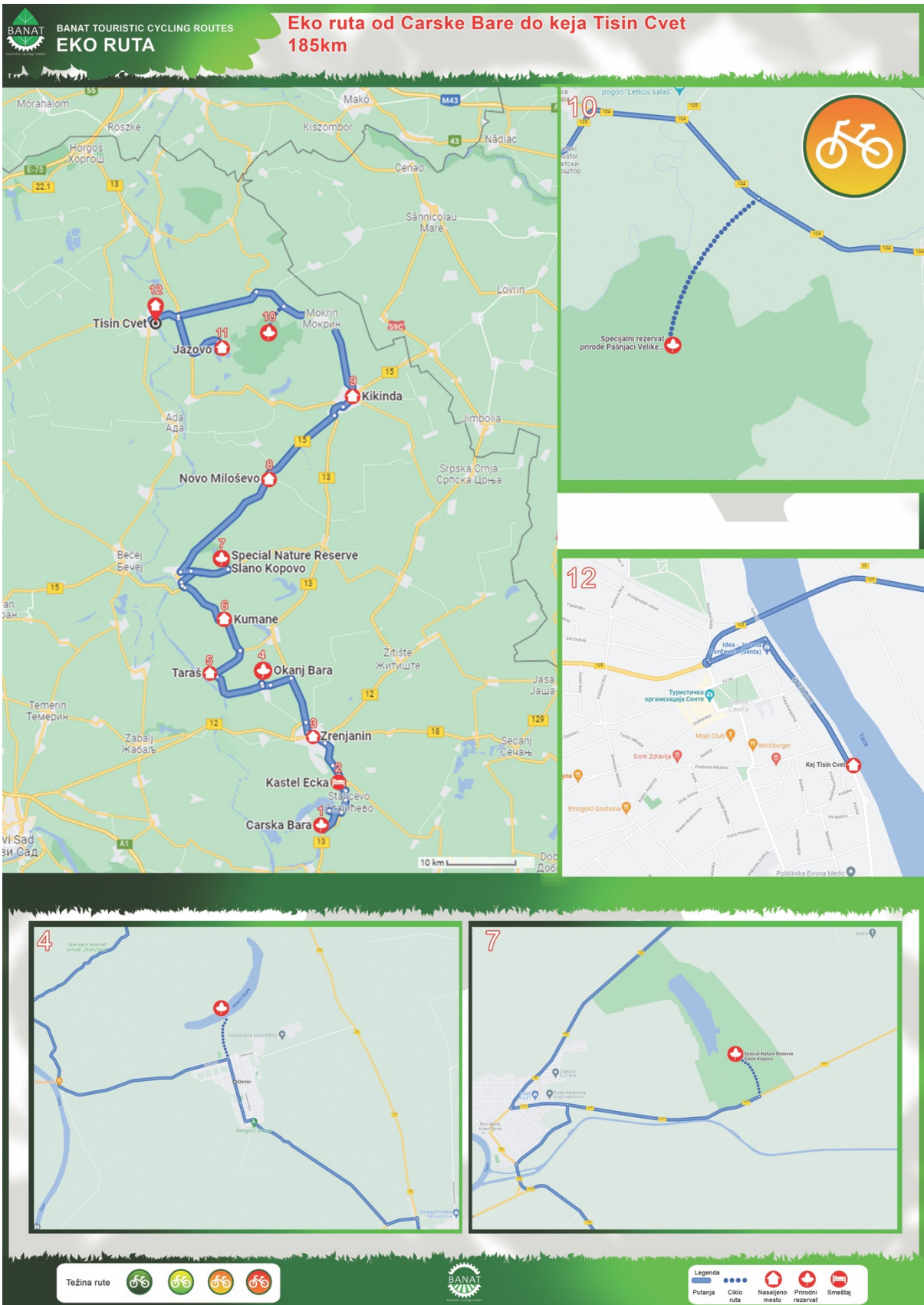
Atraktivnost rezervata su i ribnjačka jezera koja su idealno mesto za sportski ribolov. Takođe, u neposrednoj blizini se nalaze i crkve različitih veroispovesti – Protestanska, Katolička i Pravoslavna. Naselja koja okružuju rezervat su multinacionalne zajednice sa bogatom tradicijom i kulturno istorijskim nasleđem.

Nakon obilaska Carske bare, ruta vodi kroz selo **Stajićevo** smešteno na lesnoj terasi, u kom je čuveni srpski arhitekta Đorđe Tabaković 1934. godine projektovao monumentalni hram sa tri kupole u maniru srpske srednjevekovne arhitekture. Sledeća tačka na ruti je **Kaštel Ečka**, odnosno, dvorac porodice Lazar, građen u engleskom stilu, na čijem otvaranju 1820. godine je svirao Franc List. Dvorac je danas ugostiteljski objekat sa smeštajem i restoranom nacionalne kuhinje. Put dalje vodi kroz grad Zrenjanin, prepun parkova i zelenila, sa rekom Begej koja protiče kroz centar grada i plažom Peskara. Potom sledi mesto **Elemir** u kom se nalazi **Okanj bara (Okanj jezero)**, prirodno dobro koje se od 2013. godine nalazi u statusu zaštićenog rezervata prirode. Zahvaljujući slanoj vodi i zemljištu, Okanj je specifičan ekosistem Panonije, stanište brojnih biljaka i životinja koje traže slana staništa. Sledeći na ruti je **Taraš**, "Evropsko selo roda" u kom je registrovan najveći broj gnezda bele rode u Evropi.

Put dalje vodi kroz **Kumane**, selo poznato po hrastu lužnjaku koji raste na obali Tise čitavih 300 godina i po podacima Zavoda za zaštitu prirode predstavlja najlepší primerak ove vrste u Vojvodini. Put se nastavlja do još jednog zaštićenog područja specifičnog za Banat, a to je **Specijalni rezervat prirode Slano Kopovo**. Jezerski basen Slanog Kopova predstavlja jednu od retkih slanih akvatorija do danas očuvanih u kompleksu vodoplavnih terena najdubljeg dela Panonskog basena – Potisja. Reka Tisa je vekovima menjala svoj tok i za sobom ostavljala močvarne rukavce, pa je upravo tako i nastao ovaj fosilni meandar, koji se svrstava u red fluvijanih jezera u obliku potkovice. Danas je to stanište brojnih zaštićenih biljnih vrsta, ali i močvarnih ptica i sisara.

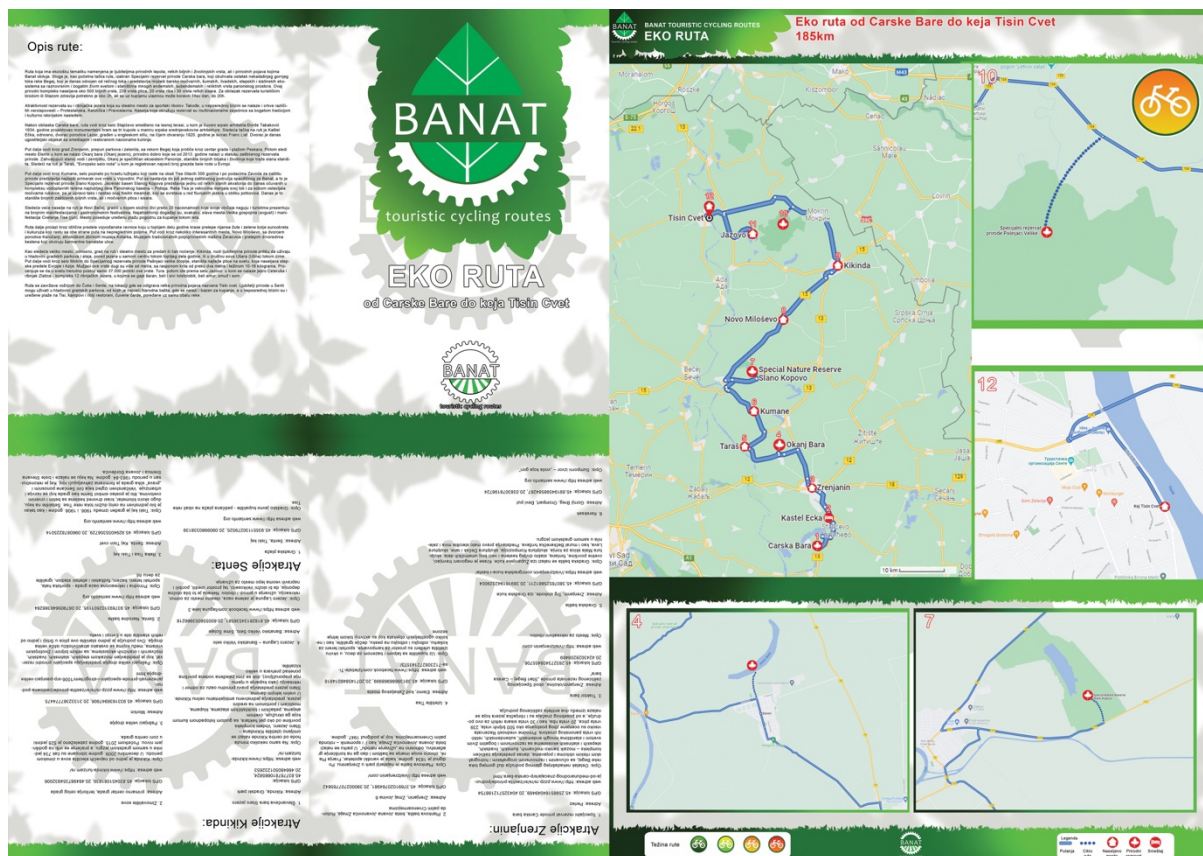
Sledeće veće naselje na ruti je **Novi Bečej**, gradić u kojem složno živi preko 20 nacionalnosti koje svoje običaje neguju i turistima prezentuju na brojnim manifestacijama i gastronomskim festivalima. Najatraktivniji događaji su, svakako, slava mesta-Velika gospojina (avgust) i manifestacija Cvetanje Tise (jun). Mesto poseduje uređenu plažu pogodnu za kupanje tokom leta.

Ruta dalje prolazi kroz idilične predele vojvođanske ravnice koju u toplijem delu godine krase prelepe nijanse žute i zelene bolje suncokreta i kukuruza koji rastu sa obe strane puta na

nepreglednim poljima. Put vodi kroz nekoliko interesantnih mesta, **Novo Miloševo**, sa dvorcem porodice Karočanji, etnološkom zbirkom muzeja Kotarka, Muzejem tradicionalnih poljoprivrednih mašina Žeravica i prelepim drvoredima kestena koji okviruju šarmantne banatske ulice.

Kao sledeće veliko mesto, odnosno, grad na ruti i idealno mesto za predah ili čak noćenje, **Kikinda**, nudi ljubiteljima prirode priliku da uživaju u hladovini gradskih parkova i aleja, pored jezera u samom centru tokom toplijeg dela godine, ili u društvu sova Ušara (Utina) tokom zime.

Put dalje vodi kroz selo **Mokrin** do **Specijalnog rezervata prirode Pašnjaci velike droplje**, staništa najteže ptice na svetu, koja naseljava stepske predele Evrope i Azije. Mužjaci ove vrste dugi su više od metra, sa rasponom krila od preko dva metra i težinom 10-16 kilograma. Procenjuje se da u svetu trenutno postoji samo 37.000 jedinki ove vrste. Tura potom ide prema selu **Jazovo** u kom se nalaze **jezero Celeruša i ribnjak Zlatica** - kompleks 12 ribnjačkih jezera, u kojima se gaje šaran, beli i sivi tolstolobik, beli amur, smuč i som.

Ruta se završava vožnjom do **Čoke i Sente**, na **lokaciji gde se odigrava retka prirodna pojava nazvana Tiski cvet**. Ljubitelji prirode u Senti mogu uživati u hladovini gradskih parkova, od kojih je najveći Narodna bašta, gde se nalazi i bazen za kupanje, a u neposrednoj blizini su i uređene plaže na Tisi, kampovi i riblji restorani, čuvene čarde, poredane uz samu obalu reke.

Opis rute:

Ruta koja ima etnološki i kulturni karakter namenjena je ljubiteljima prirodnih lepota, rečnih bregova i životinjskih vrsta, ali i prirodnih lepota kojima Banat obiluje. Stoga je, kao početna tačka rute, izabran Specijalni rezervat prirode Carska bara, koji obuhvata ostatak nekadašnjeg pomnog toka reke Bega, koji je danas odvojen od rečne toka i predstavlja močvarno područje. Udaljenost od reke do početne tačke rute je 230 metara. Udaljenost od reke do početne tačke rute je 230 metara. Udaljenost od reke do početne tačke rute je 230 metara.

Atrakivnost rezervata su i riboljaska jezera koja su idealno mesto za sportski ribolov. Takođe, u neposrednoj blizini se nalaze i crkve različitih verskih opština – Protestantska, Katolička i Pravoslavna. Nasađa koja okružuju rezervat su multinacionalne zajednice sa bogatom tradicijom i kulturno istorijskim nasledom.

Nakon obilaska Carske bare, ruta vodi kroz selo Stajlovo smešteno na levoj strani, u kom je čuveni arapski imahista Djerdje Tabalović 1854. godine propelelo monumentalni hram sa tri kupole u maniru srpske srednjovekovne arhitekture. Srećna tačka na ruti je Kallit Ečka, odmah iza dvorca porodice Lazar, građen u engleskom stilu, na čijem otvaranju 1820. godine je bio Franjo Lis. Dvorac je danas ugostiteljski objekat sa imenitajim i restoranom nacionalne kuhinje.

Put dalje vodi kroz grad Zrenjanin, prepušten parkova i zelenila, a nakon Bega koji protiče kroz centar grada i plažom Peskara. Ribom sledi mesto Etemir u kom se nalazi Olanj bara (Olanj jezero), prirodno dobro koje se od 2013. godine nalazi u statusu zaštićenog rezervata prirode. Zahvaljujući stalnoj vodi, zadržava se specifična ekosistemska funkcija, stvarale bogatu avifaunu i životinja koje traze staništa. Srećni su na ruti i Tarai, "Evropsko selo roditelja" u kom je registrovan najveći broj gnezda bele ruke u Evropi.

Put dalje vodi kroz Kumane, selo poznato po hrastu i liznima koje raste na obali Tise. Udaljenost od reke do početne tačke rute je 230 metara. Udaljenost od reke do početne tačke rute je 230 metara. Udaljenost od reke do početne tačke rute je 230 metara.

Srećna tačka na ruti je Kallit Ečka, odmah iza dvorca porodice Lazar, građen u engleskom stilu, na čijem otvaranju 1820. godine je bio Franjo Lis. Dvorac je danas ugostiteljski objekat sa imenitajim i restoranom nacionalne kuhinje.

Ruta dalje vodi kroz Kumane, selo poznato po hrastu i liznima koje raste na obali Tise. Udaljenost od reke do početne tačke rute je 230 metara. Udaljenost od reke do početne tačke rute je 230 metara. Udaljenost od reke do početne tačke rute je 230 metara.

Ruta dalje vodi kroz Kumane, selo poznato po hrastu i liznima koje raste na obali Tise. Udaljenost od reke do početne tačke rute je 230 metara. Udaljenost od reke do početne tačke rute je 230 metara. Udaljenost od reke do početne tačke rute je 230 metara.

Ruta dalje vodi kroz Kumane, selo poznato po hrastu i liznima koje raste na obali Tise. Udaljenost od reke do početne tačke rute je 230 metara. Udaljenost od reke do početne tačke rute je 230 metara. Udaljenost od reke do početne tačke rute je 230 metara.

Opis: Sumpov izvor – voda koja gori

Web adresa: <http://www.sumpov.org>

GPS lokacija: 45.891498954257, 20.008307188774

Adresa: Čempaj, Čempaj, Bani put

6. Križevak

Opis: Čreškov jamo kupanje – parkovna plaža na obali reke

Web adresa: <http://www.sumpov.org>

GPS lokacija: 45.92549552579, 20.006087225014

Adresa: Senta, Kej Tisa i Senta

1. Crkaska plaža

Opis: Crkaska plaža

Adresa: Senta, Tisa i Senta

3. Reka Tisa i Senta

Opis: Reka Tisa i Senta

Adresa: Senta, Tisa i Senta

3. Reka Tisa i Senta

Atraktivne Senta:

Opis: Senta, Tisa i Senta

Adresa: Senta, Tisa i Senta

GPS lokacija: 45.917031026019, 20.00790546469294

2. Senta, Nindova bašta

Opis: Senta, Nindova bašta

Adresa: Senta, Nindova bašta

2. Senta, Nindova bašta

Opis: Senta, Nindova bašta

Adresa: Senta, Nindova bašta

2. Senta, Nindova bašta

Opis: Senta, Nindova bašta

Adresa: Senta, Nindova bašta

2. Senta, Nindova bašta

Opis: Senta, Nindova bašta

Adresa: Senta, Nindova bašta

2. Senta, Nindova bašta

Opis: Senta, Nindova bašta

Adresa: Senta, Nindova bašta

2. Senta, Nindova bašta

Opis: Senta, Nindova bašta

Adresa: Senta, Nindova bašta

2. Senta, Nindova bašta

Opis: Senta, Nindova bašta

Adresa: Senta, Nindova bašta

2. Senta, Nindova bašta

Opis: Senta, Nindova bašta

Adresa: Senta, Nindova bašta

2. Senta, Nindova bašta

Opis: Senta, Nindova bašta

Adresa: Senta, Nindova bašta

2. Senta, Nindova bašta

Opis: Senta, Nindova bašta

Adresa: Senta, Nindova bašta

2. Senta, Nindova bašta

Opis: Senta, Nindova bašta

Adresa: Senta, Nindova bašta

2. Senta, Nindova bašta

Opis: Senta, Nindova bašta

Adresa: Senta, Nindova bašta

2. Senta, Nindova bašta

Opis: Senta, Nindova bašta

Adresa: Senta, Nindova bašta

2. Senta, Nindova bašta

Opis: Senta, Nindova bašta

Adresa: Senta, Nindova bašta

2. Senta, Nindova bašta

Opis: Sumpov izvor – voda koja gori

Web adresa: <http://www.sumpov.org>

GPS lokacija: 45.891498954257, 20.008307188774

Adresa: Čempaj, Čempaj, Bani put

6. Križevak

Opis: Čreškov jamo kupanje – parkovna plaža na obali reke

Web adresa: <http://www.sumpov.org>

GPS lokacija: 45.92549552579, 20.006087225014

Adresa: Senta, Kej Tisa i Senta

1. Crkaska plaža

Opis: Crkaska plaža

Adresa: Senta, Tisa i Senta

3. Reka Tisa i Senta

Opis: Reka Tisa i Senta

Adresa: Senta, Tisa i Senta

3. Reka Tisa i Senta

Opis: Senta, Nindova bašta

Adresa: Senta, Nindova bašta

2. Senta, Nindova bašta

Opis: Senta, Nindova bašta

Adresa: Senta, Nindova bašta

2. Senta, Nindova bašta

Opis: Senta, Nindova bašta

Adresa: Senta, Nindova bašta

2. Senta, Nindova bašta

Opis: Senta, Nindova bašta

Adresa: Senta, Nindova bašta

2. Senta, Nindova bašta

Opis: Senta, Nindova bašta

Adresa: Senta, Nindova bašta

2. Senta, Nindova bašta

Opis: Senta, Nindova bašta

Adresa: Senta, Nindova bašta

2. Senta, Nindova bašta

Opis: Senta, Nindova bašta

Adresa: Senta, Nindova bašta

2. Senta, Nindova bašta

Opis: Senta, Nindova bašta

Adresa: Senta, Nindova bašta

2. Senta, Nindova bašta

Opis: Senta, Nindova bašta

Adresa: Senta, Nindova bašta

2. Senta, Nindova bašta

Opis: Senta, Nindova bašta

Adresa: Senta, Nindova bašta

2. Senta, Nindova bašta

Opis: Senta, Nindova bašta

Adresa: Senta, Nindova bašta

2. Senta, Nindova bašta

Opis: Senta, Nindova bašta

Adresa: Senta, Nindova bašta

2. Senta, Nindova bašta

Opis: Senta, Nindova bašta

Adresa: Senta, Nindova bašta

2. Senta, Nindova bašta

Gastro ruta

Multikulturnost kao jedna od specifičnosti Banata oslikava se i na polje gastronomije. Banat ima široku lepezu gastronomskih specijaliteta koji se generacijama prenose. Tako, na banatskom stolu možemo videti jedinstvenu mešavinu mađarske, rumunske, nemačke, austrijske, slovačke, bugarske, makedonske, turske i srpske kuhinje.

Opis rute:

BANAT
touristic cycling routes
GASTRO RUTA
od Sente do Belog Blata

BANAT TOURIST CYCLING ROUTES
GASTRO RUTA
Gastro ruta od Sente do Belog Blata
199km

Put vodi od Srepskog Izbicja prema Kikinda. Ova biciklistička staza ide uz reku Banat i napreduje desnom stranom, a potom se kod mesta Torak prelazi stari most i put se nastavlja desnom stranom reke Bega sve do Srepskova Izbicja do granice sa Rumunijom, gde je sagrađen biciklistički prelaz granice.

Atrakcije Senta:

Atrakcije Zrenjanin:

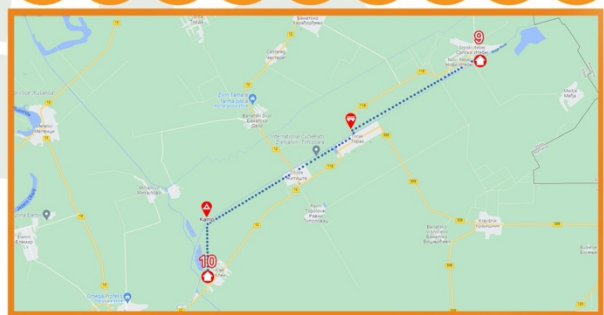
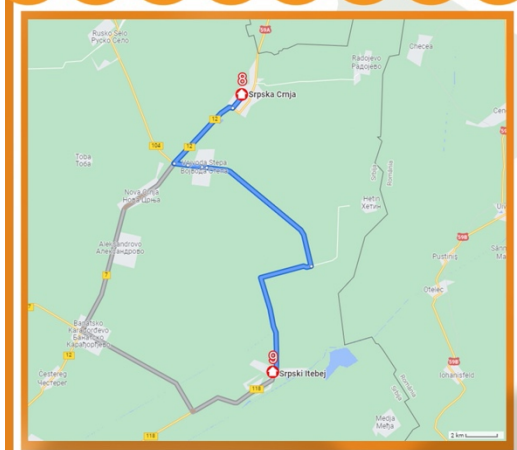
Atrakcije Kikinda:

Kako je u svetu sve aktuelnija tendencija okretanja zdravoj hrani koja se priprema na tradicionalan način (*slow food*), ishrana, kao komponenta turističkog doživljaja dobija na važnosti više nego ikada ranije. Stoga, upravo destinacije kao što je Vojvodina, posebno kod aktivnih ljudi kakvi su i sami cikloturisti, predstavlja idealno područje za kombinovanje ravničarskog biciklizma sa uživanjem u lokalnoj hrani, vinima i nadaleko čuvenim rakijama. Pored klasičnih i tradicionalnih restorana koji postoje u gotovo svakom banatskom naselju, za ovo područje su karakteristične riblje čarde, ribolovački i lovački restorani u sklopu udruženja ljubitelja lova i ribolova, ali i seoska domaćinstva koja rado ugošćavaju putnike namernike i najavljene turističke grupe i prezentuju im proces proizvodnje hrane, koji se uvek završava degustacijom.

Veliki broj poljoprivrednih gazdinstava danas omogućava turističke posete gde turisti mogu čuti i videti tok proizvodnje i prerade i sami učestovati u nekim aktivnostima u pripremi hrane, što im pruža autentično iskustvo. Posebno zanimljivim za turiste su se pokazale lokalne manifestacije posvećene hrani i piću, koje su vremenom i postale svojevrsan brend Vojvodine.

BANAT TOURISTIC CYCLING ROUTES
GASTRO RUTA
Gastro ruta od Sente do Belog Blata
199km

Put vodi od Srpskog Itebeja prema Kleku. Ova biciklistička staza ide uz reku Begej njegovom desnom stranom, a zatim se kod mesta Torak prelazi stari most i put se nastavlja levom stranom reke Begej sve do Srpskog Itebeja i dalje do granice sa Rumunijom, gde je sagrađen biciklistički prelaz granice.

Težina rute

Tako, sve je veći broj turista prisutan na događajima kao što su kobasicijada, kulenijada, pasulijada, kupusijada, štrudlijada i slično. Pored samih delikatesa, takvi događaji su i prilika za strane goste da se upoznaju sa lokalnom kulturom, muzikom, folklorom i suvenirima.

Opis rute:

Multikulturalnost kao jedna od specifičnosti Banata oslikava se i na polju gastronomije. Banat ima široku lepezu gastronomskih specijaliteta koji se generacijama prenose. Tako, na banatskom stolu možemo vidjeti jednostavu mešavinu mađarske, rumunske, nemačke, austrijske, slovačke, bugarske, makedonske, turske i srpske kuhinje.

Kako je u svetu sve aktuelnija tendencija okretanja zdravoj hrani koja se priprema na tradicionalan način (slow food), ishrana, kao komponenta turističkog dobrih osjećaja na važnosti više nego ikada ranije. Stoga, upravno područje kao što je Vojvodina, posebno kod aktivnih ljudi kakvi su i sami cikloturisti, predstavlja idealno područje za kombinovanje ravničarskog biciklizma sa uživanjem u lokalnoj hrani, vinima i nadaleko čuvenim rakijama. Pored klasičnih i tradicionalnih restorana koji postoje u gotovo svakom banatskom naselju, za ovo područje su karakteristične riblje čađe, ribolovci i lovski restorani u sklopu udruženja ljubitelja lova i ribolova, ali i seoska domaćinstva koja rado uglašavaju putnike namernike i najvjenane turističke grupe i prezentuju im proces proizvodnje hrane, koji se uvek završava degustacijom.

Veliki broj poljoprivrednih gazdinstava danas omogućava turističke posete gde turisti mogu čuti i videti tok proizvodnje i prerade i sami učestvovati u nekim aktivnostima u pripremi hrane, što im pruža autentično iskustvo. Posebno zanimljiv za turiste su se pokazale lokalne manifestacije posvećene hrani i piću, koje su vremenom i postale svojevrsni brend Vojvodine. Tako, sve je veći broj turista prisutan na događajima kao što su kobanicajada, kulenjajada, pasulijada, kupusijada, štrudlijada i slično. Pored samih delikatosa, takvi događaji su i prilika za strane goste da se upoznaju sa lokalnom kulturom, muzikom, folklorom i suvenirima.

Ruta namenjena gurmanima, ljubiteljima dobrog zalogaja i kapljice, započinje u romantičnom banatskom selu Belo Blato, na obodu Carske bare, koje je okruženo tokovima Begeja, Tise i tršćanim ritovima. Selo je naseljeno Slovacima, Mađarima, Bugarima, Srbima i predstavnicima drugih naroda. Zbog prirodnog okruženja i etnološkog nasleđa ovo mesto je sve popularnija turistička destinacija, posebno za bicikliste koji mogu uživati u vožnji duž seoskih drvećia i aleja. U ovom selu se naznači i ferma svinja mangulica, saški Lugja, u kojoj se vrši i prerada ovog posebno kvalitetnog i zdravog mesa. Put, potom, vodi kroz Stajčevce, do Zrenjanina, banatske prestolnice piva. Turisti se mogu upoznati sa radom čuvene pivare Lazara Dunderškog, posetiti Muzej piva i uživati u degustaciji u prijatnom ambijentu muzejske pivnice. Ukoliko se zateknu u ovom gradu krajem avgusta, turisti mogu uživati u veseloj atmosferi festivala Dani piva. Takođe, Zrenjanin je grad prepun kvalitetnih restorana i smeštajnih kapaciteta, pa može biti idealno mesto za čiji predeh na tati ili nocenje.

Duž desne obale reke Begeja biciklistička staza vodi do sela Torak, gde se prelazi most i dalje nastavlja levom obalom Begeja do Sipskog tlebeja. Put dalje vodi prema selu Novi Kozarci, u kom je vredna posete destilerija Hubert, poznata po ekskluzivnim rakijama proizvedenim na tradicionalan način.

U selu Nakovo, na samoj granici sa Rumunijom, je moguće posetiti jedinstvenu plantažu lešnika, u kojoj se proizvodi i degustira neobičan i vrlo ukusan Lešnikor puter koji se pravi od čistog pečeno lešnika, ove je moguće probati i kupiti bačeno celeno ulje lešnika i namaz od lešnika i meda. Srećna mesto vredno posete posebno za mladu porodičnu vrnja koja je neprijatno o čijem nastanju ču, uz degustaciju, poriti čiti zanimljivu priču prokuranu lokalnim legendama o mitiskim bićima.

Putarja dalje vodi kroz Kikindu, koja obiluje kvalitetnom gastronomskom ponudom i autentičnim restoranima, dok je selo Mokrin nezaborana stanica za sve ljubitelje sreva. Ruta se završava u Senti, u kojoj ne treba propustiti čuveni mađarski paprikaš i ribju čorbu, a preporučuje se i poseta Muzeju kokoača, kvart pivari i poslastičarnici sa dugom proizvodnom tradicijom.

BANAT

touristic cycling routes

GASTRO RUTA

od Sente do Belog Blata

1. Muzej piva
Adresa: Zrenjanin, Vojvoda Petra Bogovića 4
GPS lokacija: 45.377845948345904, 20.390309196408215
web address: <http://vizitizernanin.com/muzaj-piva-u-zrenja>
Opis: U Muzeju piva je predstavljen deo pivare koj je zgrajen na osnovu prvobitne zgrajene zrenjaninske pivare Dunderškovića i deo se zove varčana ili kuhinja piva. Ovaj muzej je otvoren za potrebe posetilaca Zrenjaninske pivare i predstavlja deo muzejske zgrade. Muzej je otvoren za potrebe posetilaca Zrenjaninske pivare i predstavlja deo muzejske zgrade. Muzej je otvoren za potrebe posetilaca Zrenjaninske pivare i predstavlja deo muzejske zgrade.

2. Muzej piva
Adresa: Zrenjanin, Kralja Aleksandra I Karađorđevića
GPS lokacija: 45.3905918589747266, 20.39100875667654
web address: www.zrenjanin.hr/muzej-piva
Opis: Spomenici kulture od velikog značaja arhitektura i građevinarstvo

1. Suvarka
Adresa: Kikinda, Nemunjanin 118
GPS lokacija: 45.82426628689366, 20.4531610320096095
web address: <http://www.kikindamlin.rs/minikada-suva>
Opis: Na uglu Nemunjanin i Moravske ulice i Kikinda nalazi se jedna od stana u Ojvora sačuvanih u svim - suvarka. Sva stana su izgrađena u 19. i 20. veku i predstavljaju oblik arhitekture iz tog vremena. Sva stana su izgrađena u 19. i 20. veku i predstavljaju oblik arhitekture iz tog vremena.

1. Etno kuća 'Majdan Dom'
Adresa: Tompaš, Doza Beđa 27
GPS lokacija: 45.8772242303556, 19.835442525293955
web address: <http://www.ekucia.org>
Opis: Bogata etno zbirka u neposrednoj blizini Sente.

2. Reel - muzej čokolade
Adresa: Senta, Glavin trg 1
GPS lokacija: 45.9311278973882, 20.08891310504112
web address: <https://www.reelchocolate.com/>
Opis: Mesto na kom se turisti mogu upoznati sa načinom proizvodnje čokolade i sladolicama, sa mogućnošću degustacije.

3. Manufakture
Adresa: Senta, Glavin trg 18
GPS lokacija: 45.9304172680806, 20.086245369310813
web address: <https://manufakture-snp.rs/>
Opis: Manufakture se bavi raznom izradom kozmetike od različitih vrsta kozmetike i parfema sa ekološki prihvatljivim sirovinama.

Ruta namenjena gurmanima, ljubiteljima dobrog zalogaja i kapljice, započinje u romantičnom banatskom selu **Belo Blato**, na obodu Carske bare, koje je okruženo tokovima Begeja, Tise i

trščanim ritovima. Selo je naseljeno Slovacima, Mađarima, Bugarima, Srbima i predstavnicima drugih naroda. Zbog prirodnog okruženja i etnološkog nasleđa ovo mestašće je sve popularnija turistička destinacija, posebno za bicikliste koji mogu uživati u vožnji duž seoskih drvoreda i aleja. U ovom selu se nalazi i farma svinja mangulica, **salaš Lujza**, u kojoj se vrši i prerada ovog posebno kvalitetnog i zdravog mesa. Put, potom, vodi kroz **Stajičevo**, do **Zrenjanina**, banatske prestonice piva. Turisti se mogu upoznati sa radom čuvene **pivare Lazara Dunderskog**, **posetiti Muzej piva** i uživati u degustaciji u prijatnom ambijentu muzejske pivnice.

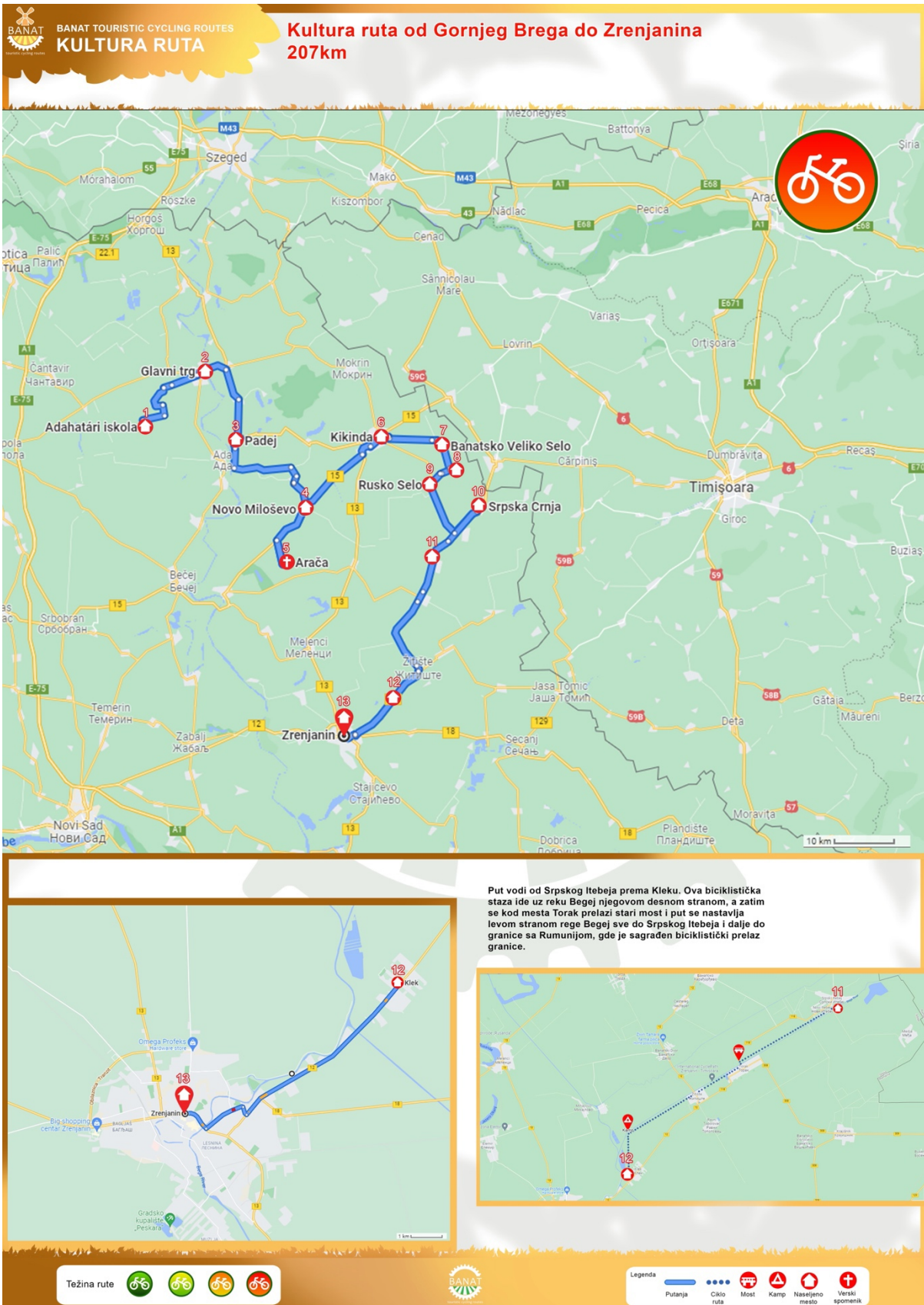
Ukoliko se zateknu u ovom gradu krajem avgusta, turisti mogu uživati u veseloj atmosferi festivala Dani piva. Takođe, Zrenjanin je grad prepun kvalitetnih restorana i smeštajnih kapaciteta, pa može biti idealno mesto za duži predah na ruti ili noćenje.

Duž desne obale reke Begej biciklistička staza vodi do sela Torak, gde se prelazi most i dalje nastavlja levom obalom Begeja do Srpskog Itebeja. Put dalje vodi prema selu **Novi Kozarci**, u kom je vredna posete destilerija Hubert, poznata po ekskluzivnim rakijama proizvedenim na tradicionalan način. U selu **Nakovo**, na samoj granici sa Rumunijom, je moguće posetiti jedinstvenu **plantažu lešnika**, u kojoj se proizvodi i degustira neobičan i vrlo ukusan Lešnikov puter koji se pravi od čistog pečenog lešnika, ovde je moguće probati i kupiti hladno ceđeno ulje lešnika i namaz od lešnika i meda. Sledeće mesto vredno posete je **Idoš**, u kom se nalazi mala porodična **vinarija Kepul** o čijem nastanku će, uz degustaciju, gosti čuti zanimljivu priču protkanu lokalnim legendama o mitskim bićima. Putanja dalje vodi kroz **Kikindu**, koja obiluje kvalitetnom gastronomskom ponudom i autentičnim restoranima, dok je selo **Mokrin** nezaobilazna stanica za sve ljubitelje sireva. Ruta se završava u **Senti**, u kojoj ne treba propustiti čuveni mađarski paprikaš i riblju čorbu, a preporučuje se i poseta Muzeju čokolade, kraft pivari i poslastičarnici sa dugom porodičnom tradicijom.

Kulturna ruta

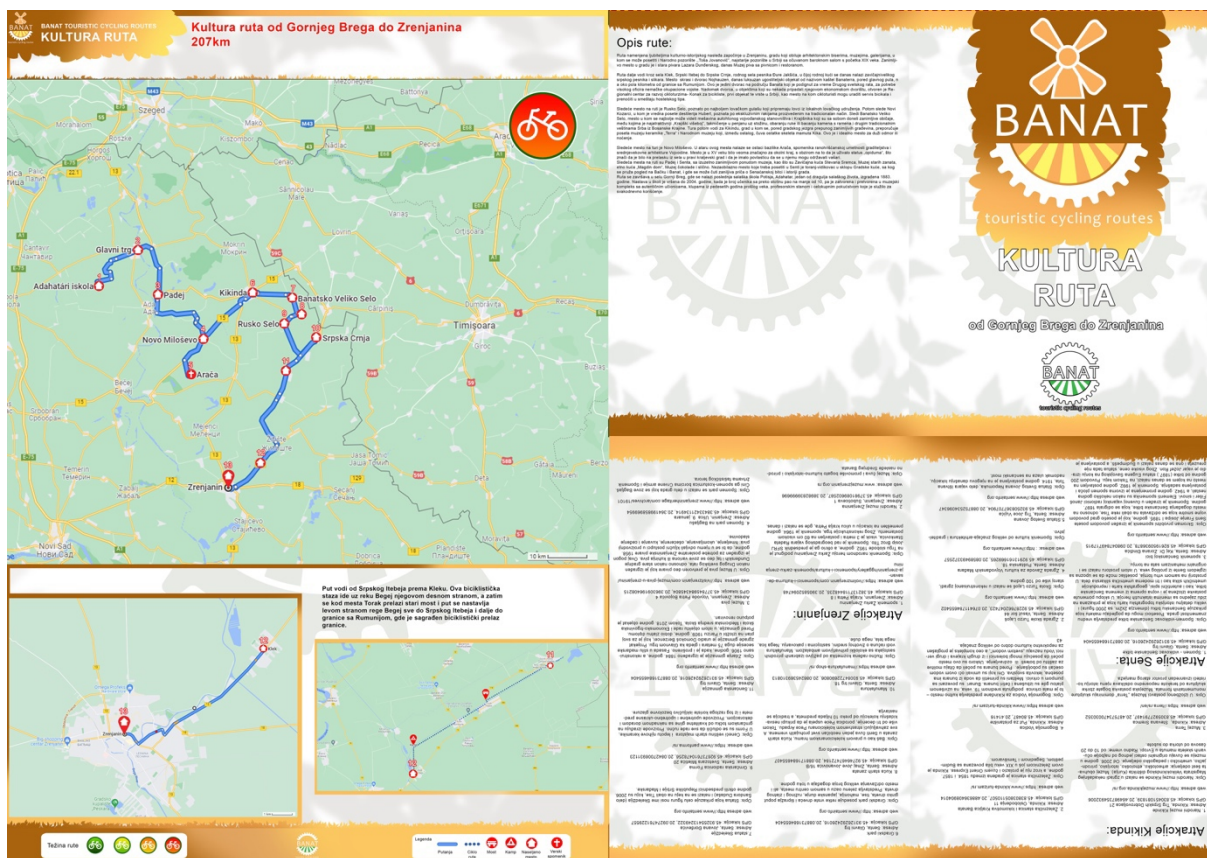
Ruta namenjena ljubiteljima kulturno-istorijskog nasleđa započinje u **Zrenjaninu**, gradu koji obiluje arhitektonskim biserima, muzejima, galerijama, u kom se može posetiti i Narodno pozorište „Toša Jovanović”, najstarije pozorište u Srbiji sa očuvanom baroknom salom s početka XIX veka. Zanimljivo mesto u gradu je i stara pivara Lazara Dunderskog, danas Muzej piva sa pivnicom i restoranom.

Ruta dalje vodi kroz sela **Klek**, **Srpski Itebej** do **Srpske Crnje**, rodnog sela pesnika Đure Jakšića, u čijoj rodnoj kući se danas nalazi zavičajnive velikog srpskog pesnika i slikara. Mesto skrasi i **dvorac Nojhauzen**, danas luksuzan ugostiteljski objekat od nazivom **kaštel Banaterra**, pored glavnog puta, na oko pola kilometra od granice sa Rumunijom. Ovo je jedini dvorac na području Banata koji je podignut za vreme Drugog svetskog rata, za potrebe visokog oficira nemačke okupacione vojske. Nadomak dvorca, u objektima koji su nekada pripadali njegovom ekonomskom dvorištu, otvoren je **Regionalni centar za razvoj cikloturizma- Konak za bicikliste**, prvi objekat te vrste u Srbiji, kao mesto na kom cikloturisti mogu uraditi servis bicikala i prenoćiti u smeštaju hostelskog tipa.

Sledeće mesto na ruti je **Rusko Selo**, poznato po najboljem lovačkom gulašu koji pripremaju lovci iz lokalnog lovačkog udruženja. Potom slede **Novi Kozarci**, u kom je vredna posete

destilerija Hubert, poznata po ekskluzivnim rakijama proizvedenim na tradicionalan način. Sledi **Banatsko Veliko Selo**, mesto u kom se najbolje može videti mešavina autohtonog vojvodanskog stanovništva i Krajišnika koji su sa sobom doneli zanimljive običaje, među kojima je najatraktivniji „Krajiški višeboj”, takmičenje u penjanju uz stožinu, obaranju ruke ili bacanju kamena s ramena i drugim tradicionalnim veštinama Srba iz Bosanske Krajine. Tura potom vodi za **Kikindu**, grad u kom se, pored gradskog jezgra prepunog zanimljivih građevina, preporučuje poseta **muzeju keramike „Terra“** i **Narodnom muzeju** koji, između ostalog, čuva ostatke skeleta mamuta Kika. Ovo je i idealno mesto za duži odmor ili noćenje. Sledeće mesto na ruti je **Novo Miloševo**. U ataru ovog mesta nalaze se ostaci bazilike **Arača**, spomenika ranohrišćanskoj umetnosti graditeljstva i srednjevekovne arhitekture Vojvodine. Mesto je u XV veku bilo veoma značajno za okolni kraj, s obzirom na to da je uživalo status „opiduma“, što znači da je bilo na prelasku iz sela u pravi kraljevski grad i da je imalo povlasticu da se u njemu mogu održavati vašari.

Sledeća mesta na ruti su **Padej** i **Senta**, sa izuzetno zanimljivom ponudom muzeja, kao što su **Zavičajna kuća Stevana Sremca**, **Muzej starih zanata**, **etno kuća „Magdin dom“**, **Muzej čokolade** i slično. Nezaobilazno mesto koje treba posetiti u Senti je **toranj-vidikovac u sklopu Gradske kuće**, sa kog se pruža pogled na Bačku i Banat, i gde se može čuti zanimljiva priča o Senačanskoj bitci i istoriji grada.

godine, kada je broj učenika sa preko stotinu pao na manje od 10, pa je zatvorena i pretvorena u muzejski kompleks sa autentičnim učionicama, klupama iz pedesetih godina prošlog veka, profesorskim stanom i celokupnim pokućstvom koje je služilo za svakodnevno korišćenje.

Etno ruta

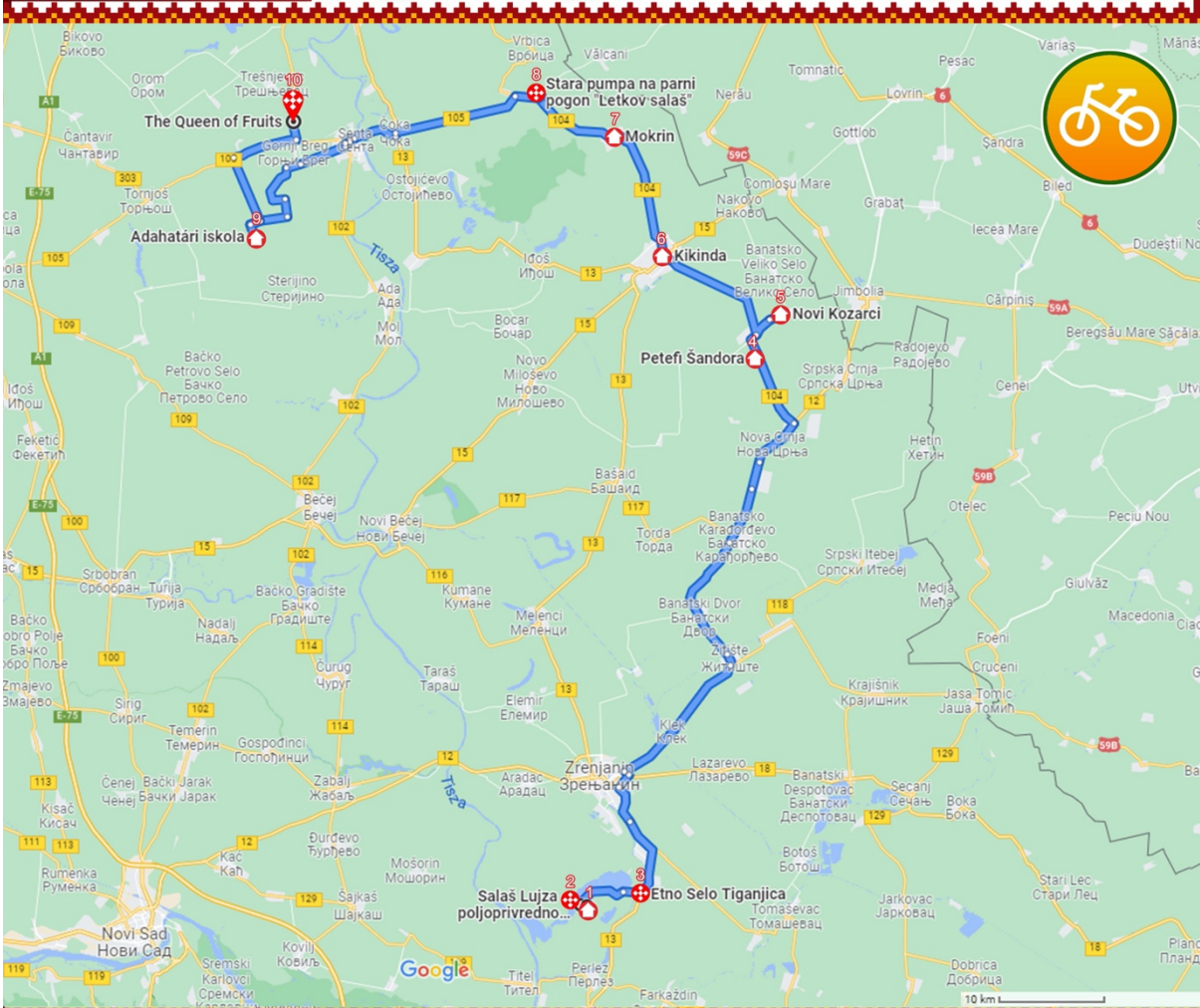
Etno ruta, koja akcenat stavlja na lokalnu tradiciju, multinacionalnost stanovništva, običaje i folklor, započinje u selu **Gornji Breg**, na imanju **Kraljica voća** i odatle vodi do **Adahatar škole** i, potom, **Sente**. Adahatar škola je veoma jedinstveno mesto na kom se posetioci mogu upoznati sa načinom života u ruralnom Banatu. Kada je usled bele kuge i raseljavanja stanovništva škola ostala bez đaka, stanovnici iz okruženja su odlučili da organizuju prikupljanje sredstava da se objekat sačuva u izvornom obliku i stanju. U zgradi škole se i sada nalazi velika učionica sa klupama iz pedesetih godina prošlog veka, originalno opremljen profesorski stan i okućnica sa svim pripadajućim predmetima za svakodnevnu upotrebu. Put se nastavlja ka **Letkovom salašu**, veoma neobičnom mestu koje se iz daleka prepoznaje po visokom dimnjaku koji dominira okolinom.

Mesto je vredno posetiti zbog degustacije domaćeg rolovanog sira, gibanica, krofni, makovnjača i srnećeg gulaša, ali i zbog stare parne mašine za ispumpavanje vode proizvedene 1927. godine, koja je služila za ispumpavanje vode iz reke Zlatice za potrebe poljoprivrede, a danas predstavlja turističku atrakciju.

BANAT TOURISTIC CYCLING ROUTES
ETNO RUTA
Etno ruta od Belog Blata do The Queen of Fruits, 24, Горњи Брег
173km

Selo Mokrin je sledeće na ruti, a u njemu se preporučuje poseta **Etno kući Đeram** koja, pored smeštaja u tradicionalno uređenim vojvođanskim sobama, nudi domaću hranu i pića, ali i

potpun banatski ugođaj uz muziku tamburaša. Kuća u kojoj borave gosti je izgrađena 1925. godine od naboja u tipično seoskom stilu. U etno kompleksu se nalaze radionica za izradu predmeta od gline, pecara za rakiju, dečije igralište i prostrano dvorište.

Opis rute:

Etno tura, koja akcent stavlja na lokalnu tradiciju, multinationalnost stanovništva, običaje i folklor, započinje u selu Gornji Breg, na imanju Kraljića vođa i odatle vodi do Adahatašk škole i poton. Smeti. Adahataška škola je vama jedinstveno mesto na kom se posetici mogu upoznati sa nacionalnim životom u ruralnom Banatu. Kada je ušted bare kuge i raseljavanja stanovništva škola ostala bez daka, stanovnici iz okruženja su odlučili da organizuju prikupljanje sredstava da se objekat sačuva u izvornom obliku i stariju. U zgradi škole se i sada nalazi velika učionica sa klupama iz pedesetih godina prošlog veka, originalno opremljen profesorski stari i obojica sa svim pripadajućim predmetima za svakodnevnu upotrebu.

Put se nastavlja ka Letševom sašaku, vama neobičnom mestu koje se iz daleka prepoznaje po visokom dimnjaku koji dominira okolinom. Mesto je vredno poseti zbog depozitacije domaćeg roliranog sira, gibanica, krofi, makovnjaka i smeđeg gulaša, ali i zbog stare parne mašine za ispuštanje vode proizvedene 1927. godine, koja je služila za ispuštanje vode iz reke Zlatice za potrebe poljoprivrede, a danas predstavlja turističku atrakciju.

Selo Mokinj je sledeće na rutu, a u njemu se preporučuje poseta Etno kući Deram koja, pored smeštaja u tradicionalno uređenim vojvodanskim sobama, nudi domaću hranu i piće, ali i potpuno banatski ugođaj uz muziku tamburaša. Kuća u kojoj borave gosti je izgrađena 1925. godine od naboja u tipično seoskom stilu. U etno kompleksu se nalaze radionica za izradu predmeta od gline, pecara za rakiju, dečije igralište i prostrano dvorište.

Put dalje vodi za Kikindu šarmantni gradić u kojem obavezno treba posetiti ulicu Generala Draškovića, jednu od 50 najlepših ulica sveta, kao i gradsko jezgro puno zelenila i znamenitih građevina. U samom centru grada, nalazi se i Narodni muzej koji čuva ostatke skeleta mamuta Kika.

Nakon Kikinde, put vodi kroz selo Novi Kozarci, do Ruskog Sela u kom se nalazi etno kompleksa Torontal, koji neguje tradiciju i kulturu mađarskog stanovništva. U etno kompleksu je moguće prirediti, probati mađarske kulinarne specijalitete, a u toplim delu godine, u vreme održavanja dečjih i omladinskih kampova i manifestacija, moguće je učestvovati u kreativnim radionicama i mađarskom folkloru.

Na rutu sledi selo Vojvoda Stepa, čiji su stanovnici, mahom spiski dobrovoljci sa Solunskog fronta, odlučili da selu daju ime po svom komandantu, vojvodi Stepi Stjepanoviću. Ovo mesto je nedavno poznato po najboljem lovskom gulašu koji pripremaju lovci iz lokalnih lovackih udruženja. Sledeće mesto na rutu je Nova Crnja, čije je ime dobilo Koloman Jedno od najstarijih lovačkih na ovim prostorima koje datira iz XVIII veka. U mestu se mogu posetiti Spomen-muzej Đura Jakičić, ovcara Kastele i crkva Svetog Prokopija, a atmosfera je najveselija kada se održavaju kulturne manifestacije, kao što su "Durić dan" u junu, Šturovića u septembru, Sarmajda i Kikijada u aprilu i Festivali okoline u martu.

Ruta se nastavlja voljnim kroz Zvenjani i kompleksi Etno selo Tjapinja, sagrađenog u "lanskom" stilu na način na koji se u davna vremena gradilo. Ovo mesto je popularno očuvava radni način života u Banatu i nudi smeštaj, radionice kuvanja lokalnog paprikaša i riblje čorbe iz crkve banatske tamburice. Tu su i štale sa rasnim konjima, staze za jahanje i mimi i zov ut. Tura se završava na selu Luiza u Belom Blatu u kojem se domaćini bave uzgojem svih vrsta mangulica i prerađuju lokalnih proizvoda u kvalitetne suvenire.

touristic cycling routes

ETNO-RUTA

od Belog Blata do The Queen of Fruits

3. Svežak
Adresa: Kikinda, Nemačkina 118
GPS lokacije: 45.8242682889386, 20.4531630280905
web adresa: <http://www.kikinda.com>

4. Rizendrova palata
Adresa: Kikinda, Kralja Petra 1 106
GPS lokacije: 45.82564617353377, 20.47605510733855
web adresa: <http://www.kikinda.com>

5. Lepostava palata
Adresa: Kikinda, Kralja Petra 1 141
GPS lokacije: 45.823730522277, 20.47024024664
web adresa: <http://www.kikinda.com>

6. Lepostava palata
Adresa: Kikinda, Kralja Petra 1 141
GPS lokacije: 45.823730522277, 20.47024024664
web adresa: <http://www.kikinda.com>

7. Crkva Sv. Anđelina Mihaila i Gavriela u Iđolu
Adresa: Iđol, Đure Jakičića 51
GPS lokacije: 45.82906697253824, 20.318092938989176
web adresa: <https://www.facebook.com/giganta lake>

8. Bognonija Voda
Adresa: Kikinda, Put za priština
GPS lokacije: 45.80487, 20.41416
web adresa: <https://www.kikinda.com>

9. Dugača
Adresa: Dugača, Dugača
GPS lokacije: 45.823730522277, 20.47024024664
web adresa: <http://www.kikinda.com>

10. Dugača
Adresa: Dugača, Dugača
GPS lokacije: 45.823730522277, 20.47024024664
web adresa: <http://www.kikinda.com>

11. Dugača
Adresa: Dugača, Dugača
GPS lokacije: 45.823730522277, 20.47024024664
web adresa: <http://www.kikinda.com>

12. Dugača
Adresa: Dugača, Dugača
GPS lokacije: 45.823730522277, 20.47024024664
web adresa: <http://www.kikinda.com>

13. Dugača
Adresa: Dugača, Dugača
GPS lokacije: 45.823730522277, 20.47024024664
web adresa: <http://www.kikinda.com>

14. Dugača
Adresa: Dugača, Dugača
GPS lokacije: 45.823730522277, 20.47024024664
web adresa: <http://www.kikinda.com>

15. Dugača
Adresa: Dugača, Dugača
GPS lokacije: 45.823730522277, 20.47024024664
web adresa: <http://www.kikinda.com>

16. Dugača
Adresa: Dugača, Dugača
GPS lokacije: 45.823730522277, 20.47024024664
web adresa: <http://www.kikinda.com>

17. Dugača
Adresa: Dugača, Dugača
GPS lokacije: 45.823730522277, 20.47024024664
web adresa: <http://www.kikinda.com>

18. Dugača
Adresa: Dugača, Dugača
GPS lokacije: 45.823730522277, 20.47024024664
web adresa: <http://www.kikinda.com>

19. Dugača
Adresa: Dugača, Dugača
GPS lokacije: 45.823730522277, 20.47024024664
web adresa: <http://www.kikinda.com>

20. Dugača
Adresa: Dugača, Dugača
GPS lokacije: 45.823730522277, 20.47024024664
web adresa: <http://www.kikinda.com>

21. Dugača
Adresa: Dugača, Dugača
GPS lokacije: 45.823730522277, 20.47024024664
web adresa: <http://www.kikinda.com>

22. Dugača
Adresa: Dugača, Dugača
GPS lokacije: 45.823730522277, 20.47024024664
web adresa: <http://www.kikinda.com>

23. Dugača
Adresa: Dugača, Dugača
GPS lokacije: 45.823730522277, 20.47024024664
web adresa: <http://www.kikinda.com>

24. Dugača
Adresa: Dugača, Dugača
GPS lokacije: 45.823730522277, 20.47024024664
web adresa: <http://www.kikinda.com>

Atraktivne Kikinda:

Put dalje vodi za Kikindu šarmantni gradić u kojem obavezno treba posetiti **ulicu Generala Drapšina**, jednu od 50 najljepših ulica sveta, kao i gradsko jezgro puno zelenila i znamenitih građevina. U samom centru grada, nalazi se i **Narodni muzej** koji čuva ostatke skeleta mamuta **Kika**.

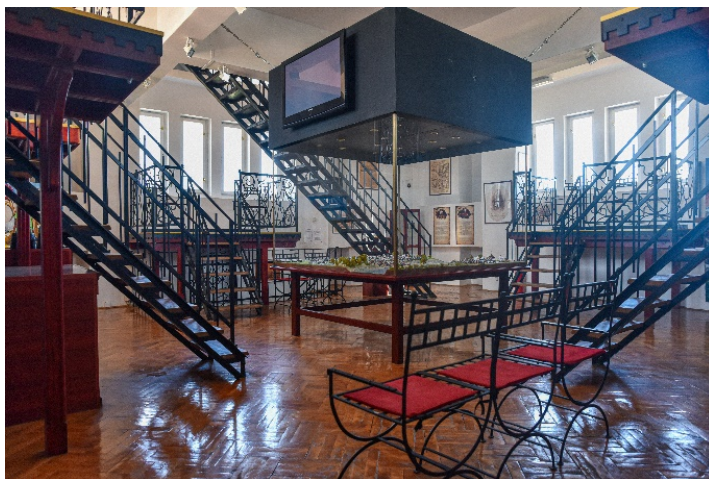
Nakon Kikinde, put vodi kroz selo **Novi Kozarci, do Ruskog Sela** u kom se nalazi **etno kompleks Torontal**, koji neguje tradiciju i kulturu mađarskog stanovništva. U etno kompleksu je moguće prenoćiti, probati mađarske kulinarske specijalitete, a u toplijem delu godine, u vreme održavanja dečijih i omladinskih kampova i manifestacija, moguće je učestvovati u kreativnim radionicama i mađarskom folkloru.

Na ruti sledi selo **Vojvoda Stepa**, čiji su stanovnici, mahom srpski dobrovoljci sa Solunskog fronta, odlučili da selu daju ime po svom komandantu, vojvodi Stepu Stepanoviću. Ovo mesto je nadaleko poznato po najboljem lovačkom gulašu koji pripremaju lovci iz lokalnog lovačkog udruženja. Sledeće mesto na ruti je **Nova Crnja**, čije je lovište Koštanac jedno od najstarijih lovišta na ovim prostorima koje datira iz XVIII veka. U mestu se mogu posetiti **Spomen-muzej Đura Jakšić, dvorac Kaštel i crkva Svetog Prokopija**, a atmosfera je najveselija kada se održavaju kulturne manifestacije, kao što su „Liparske večeri – Đurini dani” u junu, Štrudlijada u septembru, Sarmijada i Kiflijada u aprilu i Festival oklagija u martu.

Ruta se nastavlja vožnjom kroz **Zrenjanin** i kompleks **Etno selo Tiganjica**, sagrađenog u „lalinskom“ stilu na način na koji se u davna vremena gradilo. Ovo mesto u potpunosti dočarava način života u Banatu i nudi smeštaj, radionice kuvanja čobanskog paprikaša i riblje čorbe uz zvuke banatske tamburice. Tu su i štale sa rasnim konjima, staze za jahanje i mini zoo vrt. Tura se završava na **salašu Lujza** u Belom Blatu u kojem se domaćini bave uzgojem svinja mangulica i preradom njihovog vrlo kvalitetnog mesa.

BICIKLISTIČKE RUTE SEVERNI BANAT – ATRAKCIJE

Identifikovane atrakcije u ovom dokumentu čine izuzetno heterogen skup različitih mesta i pojava koji mogu biti interesantni domaćim i inostranim cikloturistima. Najzanimljivije atrakcije obuhvataju i specifične prostorno-ambijentalne celine, poput autentičnog gradskog jezgra sa većim brojem atrakcija, ali i samostalne pojave, poput izvora sumporne vode ili specijalnih rezervata prirode. Takođe, neke atrakcije su sezonskog tipa i aktuelne su samo u letnjoj sezoni (npr. kupališta i plaže), neke su dostupne samo u specifičnom vremenskom intervalu (npr. „cvetanje” Tise u junu ili sove Ušare koje su u Kikindi prisutne samo tokom zimskih meseci), dok je najveći deo atrakcija dostupan za turiste tokom čitave godine. Takođe, pojedine atrakcije podrazumevaju kupovinu ulaznica (specijalni rezervati prirode, vizitorski centri itd.), dok se veliki broj atrakcija nalazi na javnom prostoru i ne podleže određenom radnom vremenu i/ili kupovini ulaznica. Definisane ciklo rute ne obuhvataju nužno sve identifikovane atrakcije, već je ideja da sami ciklo turisti sa spiska ponuđenih atrakcija izaberu one koje u datom momentu najviše odgovaraju njihovim interesovanjima, željama, mogućnostima i raspoloživom vremenu. Za najveći broj atrakcija, pored lokacijskih podataka, naveden je i vebsajt na kom se mogu pronaći detaljnije informacije o samoj atrakciji, ali i ažurni podaci o radnom vremenu, eventualnoj naplati ulaznica i sl. Bitno je naglasiti da se i u odeljku *Usluga* mogu pronaći subjekti za koje sa punim pravom možemo reći da spadaju i pod *Atrakcije*, jer pored primarnih smeštajnih i ugostiteljskih delatnosti imaju i neke druge aspekte atraktivnosti (npr. dvorac Kaštel, Golf centar u Žablju itd.).

1. Spomen - vidikovac

Senčanske bitke

Adresa: Senta, Glavni trg

GPS lokacija: 45.93126292426016,
20.088731684655404

web adresa:

<http://www.senta.info.org>

Opis:

Spomen-vidikovac Senčanske bitke predstavlja vrednu znamenitost grada. Posetioци mogu da pogledaju maketu koja prikazuje Senčansku bitku (dimenzija 2x2m, sa 200 figura) i veliku detaljnu istorijsku topografsku kartu koja je prikazana na zidu zajedno sa imenima istaknutih heroja. U sklopu pomenute postavke izložena je i vojna oprema iz vremena Senčanske bitke, kao i autentični spisi, geografske karte i reprodukcije umetničkih slika kao i tri moderna umetnička slikarska dela. U prostoriji na samom vrhu tornja, posetilac može da se upozna sa izgledom Sente iz prošlog veka. U istom prostoru nalazi se i originalni mehanizam sata na tornju.

nalazi u rekonstruisanoj zgradi, staroj više od 100 godina.

2. Zgrada škole Turzo Lajoš

Adresa: Senta, Vasut šor
44

GPS lokacija:
45.92287662047423,
20.076411784655402

web adresa:
<http://www.sentainfo.org>

Opis:
Škola Turzo Lajoš se

3. Spomen park

Adresa: Senta, Kej Tisin
cvet

GPS lokacija:
45.93225482572632,
20.092696560325617

web adresa:
<http://www.sentainfo.org>

Opis:
U okviru projekta pod
nazivom „Sentaizam” na

obali Tise u Senti uređen je spomen-park u kojem se nalaze biste Stevana Sremca, pisca i akademika, i Stevana Raičkovića, pesnika i prevodioca. Na taj način, Sencani su odali počast dvojici velikana srpske književnosti, nekadašnjim sugrađanima.

4. Zgrada Zavoda za kulturu Vojvođanskih Mađara

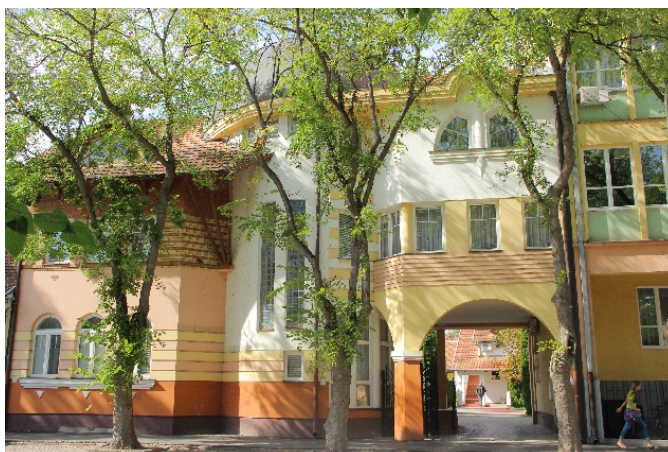
Adresa: Senta, Poštanska 18.

GPS lokacija: 45.92913161669265,
20.08589493372557

web adresa: : <http://www.sentainfo.org>

Opis:

Spomenik kulture od velikog značaja-
arhitektura i graditeljstvo.

5. Vatrogasna kasarna

Adresa: Senta, Poštanska 12

GPS lokacija: 45.92967182729445,
20.086545615344598

web adresa: <http://www.sentainfo.org>

Opis:

Izgrađena je između 1903-1904. godine
na osnovu planova Bele Lajta
(Leitersdorfer). Kasarna je remek delo
mešavine narodnog građevinarstva i

mađarske secesije, koju detaljna i fina izrada ukrasnih elemenata čini jednom od najkarakterističnijih objekata u stilu secesije.

6. Etno kuća "Magdin Dom"

Adresa: Tornjoš, Doža Đerđa 27

GPS lokacija: 45.8772242330558,
19.83544255283955

web adresa:

<http://www.sentainfo.org>

Opis:

Bogata etno zbirka u neposrednoj
blizini Sente.

7. Spomen crkva Mala Sveta Tereza

Adresa: Senta, Jožef Atila 48

GPS lokacija: 45.920262063959996,
20.07410516931081

web adresa:

<http://www.sentainfo.org>

Opis:

Kamen temeljac crkve je postavljen 11. septembra 1996. godine, na Dan grada, na Trgu oslobođenja u predgrađu povodom 300. godišnjice jubileja Senčanske bitke i 100. godišnjice smrti Male Svete Tereze iz Lisijea. Projektant je Vilmoš Tot, arhitekta. Toranj crkve simbolizuje pomen stub Senčanske bitke, a kupola koja se sastoji od 12 delova što simbolizuje cveće koje niče iz zemlje.

8. Crkva Srce Isusovo

Adresa: Senta, Madač Imrea 3

GPS lokacija:

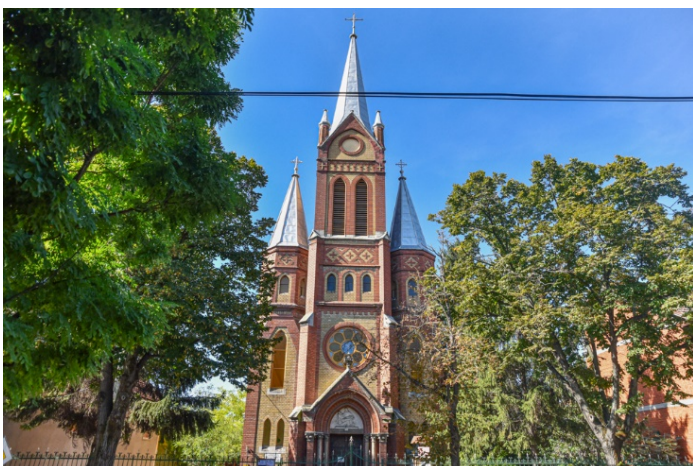
45.925567319563655,
20.084925053966217

web adresa:

<http://www.sentainfo.org>

Opis:

Izgrađena je između 1893. i 1896. godine na osnovu planova Janoša Siladija, arhitekta iz Budimpešte u neogotskom stilu. Unutrašnji prostor crkve je impozantan, a svodovi su izraženi. U pogledu dimenzija jedna je od najznačajnijih crkvi na teritoriji opštine Senta.

9. Crkva Svetog Antonija Paduanskog

Adresa: Senta, Karađorđeva 18

GPS lokacija: 45.92642162333563,
20.091739530689186

web adresa:

<http://www.sentainfo.org>

Opis:

Crkva autentične arhitekture u neogotskom stilu je izgrađena između

1909. i 1910. godine prema projektu Domonkoša Berzenceia. Crkva je remek delo građevinarstva gradnje ciglom.

10. Gradski park

Adresa: Senta, Glavni trg

GPS lokacija:

45.93126292426016,

20.088731684655404

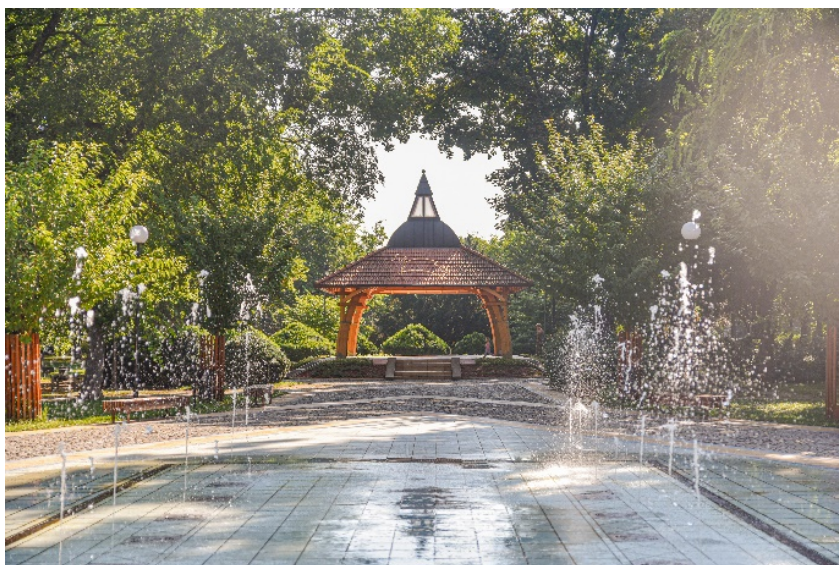
web adresa:

<http://www.sentainfo.org>

Opis:

Gradski park poseduje retke vrste drveća i šipražja poput ginko drveta, tise, mahonija, japanske dunje, ružinog i zlatnog drveta. Predstavlja

zelenu oazu u samom centru mesta, ali i mesto održavanja velikog broja događaja u toku godine.

11. Srpska Pravoslavna Crkva Svetog Arhandela Mihaila

Adresa: Senta, Vuka Karadžića
BB

GPS lokacija:

45.93172147586724,

20.09254933068919

web adresa: <http://www.sentainfo.org>

Opis:

Najstarija zgrada u gradu izgrađena je pre 1762. godine. Prema planu, crkva je sa jednim brodom u baroknom stilu (početak izgradnje se vezuje za 1751. godinu). Originalni ikonostas crkve koji je 1782. godine oslikao Jovan Isajlović, gotovo je u potpunosti uništen tokom Revolucije 1848-49 godine. Novi ikonostas je oslikao između 1859. i 1862. godine Pavle Simić, najznačajniji predstavnik srpskog romantičarskog slikarstva.

12. Spomenik Senćanskoj bici

Adresa: Senta, Kej Dr. Zorana Đinđića

GPS lokacija:

45.9261950936878,
20.098047849717915

web adresa:

<http://www.sentainfo.org>

Opis:

Skroman prvobitni spomenik je izrađen povodom posete Senti

Franje Josipa I 1895. godine, koji je posetio grad povodom vojne smotre koja se održavala na obali reke Tise, odnosno na mestu događanja Senćanske bitke, koja se odigrala 1697. godine. Spomenik je izrađen u čuvenoj vajarskoj radionici Janoš Fišer i sinovi. Elementi spomenika su nakon nekoliko godina nestali, a 1942. godine promenjena je izvorna spomen ploča i postavljena sadašnja. Spomenik je 1992. godine postavljen na mesto na kojem se danas nalazi, na Tiskom keju. Povodom 200 godina od bitke (1897.) statuu Eugena Savojskog na konju izradio je vajar Jožef Ron. Zbog visoke cene, statua tada nije preuzeta i ona se danas nalazi u Budimpešti, a postavljena je ispred tvrđave u Budimu gde i danas stoji. Na tristotu godišnjicu bitke, na osnovu planova arhitekta Zoltana Valkaija, spomeniku je dodat zvonik i element nalik čamcu.

13. Statua Svetog Jovana

Adresa: Senta, Trg Joce Vujića

GPS lokacija:
45.932508367707904,
20.088752534096347

web adresa

<http://www.sentainfo.org>

Opis: Statua Svetog Jovana Nepomuka, delo

vajara Ištvana Tota, 1914. godine postavljena je na njegovu današnju lokaciju, nadomak ulaza na senćanski most.

14. Statua

Skeledžije

Adresa: Senta, Jovana
Dorđevića

GPS lokacija:
45.93255413249322,
20.09274761229557

web adresa

<http://www.sentainfo.org>

Opis:

Statua koja prikazuje figuru
Skeledžije (delo Šandora

Dudaša) od 2006. godine nalazi se na keju na obali Tise.

15. Kereksek

Adresa: Gornji Breg, Orompart, Đevi
put

GPS lokacija: 45.89194598584267,
20.0383078198724

web adresa <http://www.sentainfo.org>

Opis: Sumporni izvor – „voda koja
gori”.

16. Reka Tisa i Tiski kej

Adresa: Senta, Kej Tisin
cvet

GPS lokacija:
45.9294055356729,
20.0960878225014

web adresa

<http://www.sentainfo.org>

Opis:

Tiski kej je građen između
1906. i 1908. godine i kao

takav je bio jedinstven na celoj dužini toka reke Tise. Šetalište na keju, dugo skoro kilometar, krasi drvored kestena sa belim i crvenim cvetovima, što je postao simbol Sente kao grada koji

se razvija i urbanizuje. Veličanstven izgled keja čini Senčane ponosnim i „prava” slika grada je formirana zahvaljujući njoj. Kej je rekonstruisan u periodu 1983-84. godine. Na keju se nalaze i biste Stevana Sremca i Jovana Đorđevića.

17. Narodna bašta

Adresa: Senta, Narodne bašte

GPS lokacija:
45.937693102601195,
20.087905648366284

web adresa

<http://www.sentainfo.org>

Opis:

Prirodna i rekreaciona oaza grada - sportska hala, sportski tereni,

bazeni, fudbalski i atletski stadion, igralište za decu itd.

18. Reel - muzej čokolade

Adresa: Senta, Glavni trg 1

GPS lokacija:

45.93112789738882,
20.088913108504112

web adresa

<https://www.reelchocolate.com/>

Opis:

Mesto na kom se turisti mogu upoznati sa ručno rađenom čokoladom i sladoledom, sa mogućnošću degustacije.

19. Kuća starih zanata

Adresa: Senta, Zmaj Jove Jovanovića 16/B

GPS lokacija: 45.92746467472184, 20.088171684655407

web adresa:

<http://www.sentainfo.org>

Opis:

Baš kao pravi kolekcionarski hram,

Kuća starih zanata u Senti čuva čitav jedan svet prohujalih vremena, zahvaljujući strastvenom kolekcionaru Pece Arpadu. Tokom više od tri decenije, porodica Pece uspela je da prikupi nesvakidašnju kolekciju od preko 10 hiljada predmeta, a tradicija se nastavlja i dalje.

20. Grnčarska radionica Forma

Adresa: Senta, Svetozara Miletića 20

GPS lokacija:

45.926737610478256,

20.08427006931123

web adresa:

<https://www.panforma.rs/>

Opis:

Ceneći veštinu starih majstora i

lepotu njihove keramike, u Formi se sve proizvodi ručno, na grnčarskom točku, od kvalitetne gline sa naknadnom doradom i dekoracijom.

21. Manufaktura

Adresa: Senta, Glavni trg 18.

GPS lokacija: 45.93084722690806, 20.086245369310813

web adresa <https://manufaktura-shop.rs/>

Opis: Manufaktura se bavi ručnom izradom kozmetike od pažljivo izabраних prirodnih sastojaka sa ekološki prihvatljivom ambalažom.

22. Gradska plaža

Adresa: Senta, Tiski kej

GPS lokacija: 45.93551130279525,
20.0909980338139

web adresa <http://www.sentainfo.org>

Opis: Gradsko javno kupalište - peščana plaža na obali reke Tise.

23. Škola u Adahataru

Adresa: Gornji Breg, Adahatar

GPS lokacija:
45.847652139164076,
19.96519040581694

web adresa

<http://www.sentainfo.org>

Opis: Adahatar pripada Senčanskoj opštini, selu Gornji Breg, koje je na početku prošlog veka

imalo više od 1000 stanovnika. Vremenom, ljudi su se iseljavali u okolna sela i gradove, a salaši su napušteni i zastareli. Danas je ostalo oko 50 salaša u okolini sa oko stotinak stanovnika. Škola u Adahataru je među poslednjim draguljima salaškog života, izgrađena je 1883. godine, a nastava je vršena sve do 2004. godine. Nakon toga, poslednja salaška škola je nekoliko godina bila napuštena i počela da se urušava, pa su stanovnici iz okruženja odlučili da prikupe sredstva i renoviraju školu.

24. Stara prodavnica

Adresa: Gornji Breg, Adahatar

GPS lokacija: 45.847652139164076,
19.96519040581694

web adresa <http://www.sentainfo.org>

Opis: U Adahataru je radila i prodavnica i jedna mehana koji su, osim lokalnih stanovnika, koristili i prolaznici. Krčma je radila do sedamdesetih godina prošlog

veka, a prodavnica do devedesetih. Godine 2016. su renovirane, sa idejom da im se povrati život.

25. Senćanska gimnazija

Adresa: Senta, Glavni trg

GPS lokacija: 45.93126292426016,
20.088731684655404

web adresa

<http://www.sentainfo.org>

Opis: Zdanje gimnazije je izgrađeno 1884. godine, a rekonstruisano 1906. godine, kada je i prošireno. Fasada u

stilu mađarske secesije duga 75 metara i gleda ka Glavnom trgu. Projekat zgrade gimnazije je uradio Domokoš Berzencei, koji je za svoj plan na izložbi u Parizu 1909. godine, dobio zlatnu diplomu. Pored gimnazije, u istom objektu rade i Ekonomsko-trgovinska škola i Medicinska srednja škola. Tokom 2018. godine objekat je potpuno renoviran.

26. Gradska kuća

Adresa: Senta, Glavni trg

GPS lokacija:
45.93126292426016,
20.088731684655404

web adresa

<http://www.sentainfo.org>

Opis: Nakon što su 16. aprila 1911. godine izgorele stara Gradska kuća i crkva Svetog Stefana na

centralnom trgu, izgrađena je nova savremena Gradska kuća. Moguće je da je iza ove odluke stajala namera da se Senta takmiči sa subotičkom i kanjiškom gradskom kućom, koje su se gradile u isto vreme. Na konkurs je pristiglo 15 projekata, a prvu nagradu je odneo rad Friđeša Kovača, arhitekta iz Budimpešte pod motom „XX vek”. Zgrada, izgrađena u stilu secesije, gleda na Glavni trg i jedno je od glavnih obeležja grada, a ujedno predstavlja i najimpozantniju zgradu u Senti. Masivni toranj dominira panoramom grada sa ukrasima u stilu secesije. Galerija jedinstvenog, prelepo izrađenog ukrasnog stepeništa, kao i ukrasi u hodniku i skupštinska sala Gradske kuće su izvanredni građevinski primeri secesije. Sa najvišeg nivoa, sa skoro 50 metara visokog tornja, pruža se zadivljujući pogled na grad i njegovu okolinu i na tom mestu se nalazi i muzej Senćanske bitke.

27. Gradski muzej

Adresa: Senta, Glavni trg

GPS lokacija:

45.93194267585513,

20.090256399781406

web adresa

<http://www.sentainfo.org>

Opis:

U izložbenoj sali muzeja se mogu videti artefakti iz oblasti paleontologije, arheologije i lokalne istorije. Muzej

raspolaze zavičajnom zbirkom i ima dvanaest hiljada eksponata. Na prvom spratu goste očekuje stalna etnografska postavka.

28. Palata parohije

Adresa: Senta, Glavni trg

GPS lokacija: 45.93194267585513,

20.090256399781406

web adresa <http://www.sentainfo.org>

Opis: Palata parohije zgrađena je između 1907. i 1909. godine u neobaroknom i neorenesansnom stilu. Arhitektura zgrade je karakterističan element glavnog trga.

29. Dom kulture i

pozorište

Adresa: Senta, Glavni trg

GPS lokacija: 45.93126292426016,

20.088731684655404

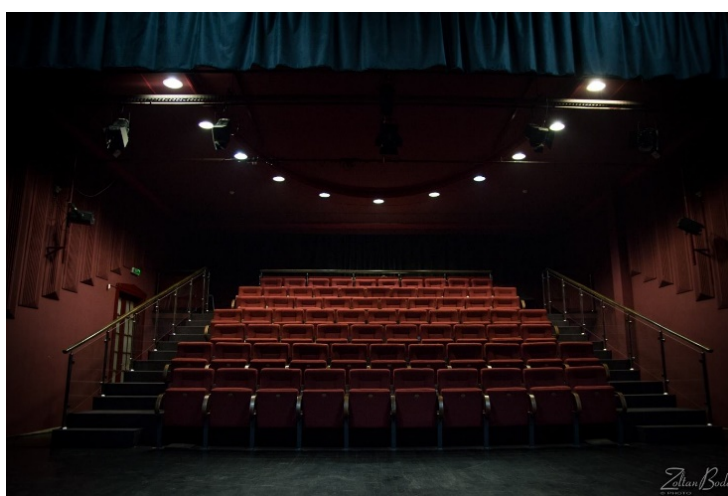
web

adresa

<http://www.sentainfo.org>

Opis: Dom kulture od 1977. deluje u okviru Kulturno – obrazovnog centra „Turzo Lajoš”, najznačajnije ustanove kulture u opštini Senta.

Početkom decembra 2007. započeti su renovacioni radovi na Domu kulture, te je on 11. septembra 2009, na Dan grada, u svečano predat na upotrebu.

Zlatan Bošković

Varšavi, u septembru 1944. godine.

30. Spomenik palim poljskim pilotima

Adresa: Senta, Narodna bašta

GPS lokacija: 45.937693102601195,
20.087905648366284

web adresa <http://www.sentainfo.org>

Opis: Spomenik je posvećen pilotima koji su stradali iznad Sente u vazdušnoj misiji prebacivanja oružja i municije ustanicima u okupiranoj

31. Narodni muzej

Kikinde

Adresa: Kikinda, Trg Srpskih Dobrovoljaca 21

GPS lokacija:

45.830451081839,

20.464987354932006

web adresa:

<http://www.muzejkikinda.org.rs/>

Opis: Narodni muzej Kikinde se nalazi u zgradi nekadašnjeg Magistrata Velikokikinskog dištrikta (Kurija). Muzej obuhvata šest odeljenja: arheološko, etnološko, istorijsko, prirodnjačko, umetničko i pedagoško odeljenje. Od 2006. godine u muzeju se čuvaju originalni ostaci jednog od najbolje očuvanih skeleta mamuta u Evropi. Radno vreme: od 10 do 20 časova od utorka do subote.

32. Železnička stanica i lokomotiva Kraljica Banata

Adresa: Kikinda, Oslobođenja 11

GPS lokacija: 45.83803805110507,
20.488636408904014

web adresa: <https://www.kikinda-turizam.rs/>

Opis: Železnička stanica je građena između 1854. i 1857. godine, a kroz nju je prolazio i čuveni Orient Express. Kikinda je ovom železnicom još u XIX veku bila povezana sa Budimpeštom, Segedinom i Temišvarom.

33. Centralni gradski Trg:

Srpska pravoslavna crkva, hram Svetog oca Nikolaja, Zgrada Velikokikinskog Dištrikta, Kurija i Narodni muzej Kikinda, Gradska kuća u Kikindi, Budišinova palata, Drakslerova palata, skulptura „Porodice“ u fontani, Štajnerova palata, Vincahidijeva vila, Varađaninova kuća

Adresa: Kikinda, Trg Srpskih dobrovoljaca

GPS lokacija: 45.82927485513027, 20.46470935181642

web adresa: <https://www.kikinda-turizam.rs/>

Opis: Centralni gradski trg u Kikindi je jedan od najljepših u Srbiji i zaštitni znak grada. Lepo uređenu pešačku zonu oplemenjuju fasade starih građevina, projektovanih u različitim stilovima, zbog čega ovaj trg neodoljivo podseća na one u gradovima srednje Evrope. Među njima se lepotom posebno ističu tzv. Slanikina palata (na broju 1), Varađaninova vila (br. 30), Budišinova palata (br. 6), zatim Pentzova kuća (br. 43), Drakslerova palata (br. 14), Štajnerova kuća (br. 17), zgrade Narodnog pozorišta (br. 28) i Kulturnog centra (br. 23), tzv. Kurija ili zgrada Narodnog muzeja (br. 21), te pravoslavna crkva posvećena sv. ocu Nikolaju iz druge polovine XVIII veka i rimokatolička crkva.

Prelep ambijent trga upotpunjuju i mnogobrojne cvetne aleje, kao i visoka stabla javora, lipa i četinara, na čijim se granama u zimskim mesecima može videti veliki broj sova – jednog od simbola Kikinde.

Ikonostas prsvoslavne crkve je delo novosadske duborezačke radionice Markovića iz sedamdesetih godina XVIII veka. Ikone su rad Jakova Orfelina iz 1773.g., a zidne slike su rad Teodora Ilića Češljara iz 1790/91. i Ljubomira Aleksandrovića iz druge polovine XIX veka. Posebnu dragocenost ovog hrama predstavljaju ulja na platnu – Tajna večera i Vaznesenje Hristovo, radovi Teodora Ilića Češljara.

Zgrada srpskog Privilegovanog velikokikinskog Dištrikta – Kurija, je podignuta između 1836–39. godine za potrebe administrativnih i upravnih službi. Zgrada je svojevremeno bila sedište opštinskog suda i zatvora, a danas se u ovoj zgradi nalaze Narodni muzej i Istorijski arhiv. Zgrada je građena u klasicističkom duhu. Stalna postavka muzeja prezentuje istoriju Kikinde od osnivanja grada polovinom XVIII veka, formiranja građanskog društva, razvoja i

izgradnje, preko prelomnih istorijskih trenutaka, sa posebnim osvrtom na tradicionalne segmente života, uz isticanje uticaja multikulturalnosti.

Najatraktivniji eksponat muzeja je svakako Kikindski mamut - Mamutica Kika, koja je uginula u priobalnom delu močvare, na prostoru današnjeg glinokopa fabrike crepa. Iskopana je na dubini od 21 metra, 1996. godine. Sastavljeni skelet pripada vrsti mammothus trogontheri ili stepskom slonu. Visine oko 4,7 m, dužine oko 7m, od čega na kljove otpada oko 3,5 metara. Smatra se da je bila prekrivena riđo-smeđom dlakom, a da joj je ukupna težina iznosila oko 7 tona. Ispred muzeja se nalazi skulptura „Porodica“ u fontani, koja je delo vajara Slobodana Kojića iz 1980. godine. Budišinova palata izgrađena je 1928. godine, u centru grada. Prvi vlasnik je bio Aleksandar Budišin, veleposednik iz Kikinde, koji ju je podigao za sopstvene potrebe stanovanja.

Jedna od najlepših zgrada u samom srcu Kikinde je Drakslerova palata. Ona se nalazi na trgu, odmah do Gradske kuće. Ovu velelepnu palatu podigao je Leopold Draksler Mlađi, koji je bio jedan od najbogatijih Kikindžana svog vremena.

Vincahidijevu vilu izgradila je porodica Vincahidi krajem XIX veka, za stanovanje. Nasledio ju je sin grofa, Deže Vincahidi, a kasnije je prodao gospođi Ani Kastori koja potiče iz bogate nemačke porodice. Vila izlazi na Glavnu i Dositejevu ulicu. Od 1946. sedište je Narodne biblioteke Kikinde.

Varađaninova vila izgrađena je početkom XX veka. Izgradio ju je Đurica Varađanin za svoju ćerku Desanku i Marka Bogdana, bogatog kikinskog trgovca. Vila je posle Drugog svetskog rata bila namenjena javnim funkcijama.

Štajnerova palata je izgrađena krajem XIX veka i pripadala je porodici Štajner. Posle Drugog svetskog rata vlasnici ove palate su bili Dušan i Draga Knežević i Milivoj Bogdan.

34. Ulica generala

Drapšina

Adresa: Kikinda, Generala Drapšina

GPS lokacija:

45.83438360719174,

20.474831326096535

web adresa:

<https://www.kikinda-turizam.rs/>

Opis: Šetnja kroz zelene tunele grada daje poseban ugođaj. Ulica Generala Drapšina je 22. na listi najlepših ulica sveta, upravo zbog visokih krošnji 389 stabala američkog koprivića, lipe, američkog srebrnog jasena i duda. Drvoredi bresta i kestena u Karađorđevoj i ulici Miloša Velikog, takođe, predstavljaju zelene oaze mira.

35. Suvača

Adresa: Kikinda, Nemanjina 118

GPS lokacija: 45.82426682689386,
20.45316302609605

web adresa:

<http://www.kikindskimlin.rs/mlinnekad-suvaca.htm>

Opis: Na uglu Nemanjine i Moravske ulice i Kikindi nalazi se jedini do danas u Vojvodini sačuvani suvi mlin – suvača. Sagrađena je 1899. godine, kada su u novoizgrađeni objekat zemljoradnici, udruženi u zadrugu, ugradili mehanizam otkupljen u Padeju. Zgrada suvače sastoji se iz tri dela, od kojih su dva, suvača i mlinski deo, služili za mlevenje, a treći kao mlinarev stan. Krov suvače je u obliku višestране piramide, pokriven biber crepom. Krovna konstrukcija se oslanja na 14 niskih, zdepastih stubova od opeke, između kojih je drvena ograda i vrata kroz koja su uvođeni konji. U unutrašnjosti se nalazi mehanizam kojim se, uz konjsku pokretačku snagu, stavlja u pogon kamenje za mevenje. U suvači su se uglavnom mlele žitarice i paprika, ali i biber i cimet. Radila je do 1945. godine. Kao etnografski objekat karakterističan za ove krajeve od izuzetnog značaja Suvača je zaštićena 1951. godine.

36. "Števančeva bara" Staro jezero

Adresa: Kikinda, Gradski park

GPS lokacija:

45.837767810665824,
20.466480501232653

web adresa:

<https://www.kikinda-turizam.rs/>

Opis:

Na samo nekoliko minuta hoda od centra Kikinde nalazi se omiljeno izletišta Kikindana – Staro Jezero. Vodeni kompleks površine od oko pet hektara, sa gustom listopadnom šumom koja ga okružuje, cvetnim alejama, pešačkim i biciklističkim stazama, klupama, mostićem i pontonom na sredini jezera, predstavlja jedinstvenu ambijentalnu celinu Kikinde. U vrelin letnjim danima, Staro jezero predstavlja pravu prirodnu oazu za odmor i rekreaciju (iako kupanje u njemu nije preporučljivo), dok se zimi zaleđena vodena površina ponekad pretvara u veliko klizalište.

37. Zimovalište

sova

Adresa: primarno centar grada,
teritorija celog grada

GPS lokacija:

45.830451081839,

20.464987354932006

web adresa:

<https://www.kikinda-turizam.rs/>

Opis:

Kikinda je jedno od najvećih stecišta sova u zimskom periodu. U decembru 2009. godine izbrojane su čak 734 jedinke u samom gradskom jezgru, a praćenje se vrši na godišnjem nivou. Početkom 2015. godine zabeleženo je 528 jedinki u zoni centra grada.

specijalni-i-strogi/item/1006-srp-pasnjaci-velike-droplje.html

Opis:

Pašnjaci velike droplje predstavljaju specijalni prirodni rezervat, koji je predstavljen mozaikom stepskih, slatinskih, livadskih, močvarnih i oraničnih ekosistema, sa retkim biljnim i životinjskim vrstama, među kojima se svakako atraktivnošću ističe velika droplja. Ovo područje je jedino stanište ove ptice u Srbiji i jedno od retkih staništa iste u Evropi i svetu.

38. Pašnjaci velike droplje

Adresa: Morkin

GPS lokacija:

45.9331636947906,

20.31332367774475

web adresa:

<http://www.pzzp.rs/rs/sr/zastita-prirode/zasticena-podrucja/rezervati-prirode->

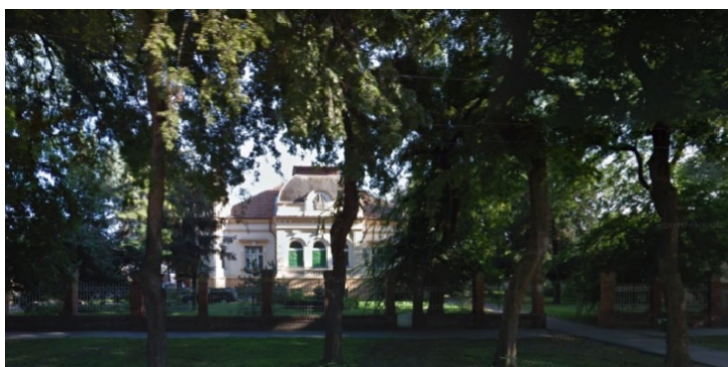

39. Muzej Terra

Adresa: Kikinda, Stevana Sremca
GPS lokacija: 45.8305927791497,
20.487573470030352

web adresa: <https://terra.rs/en/>

Opis: U izložbenoj postavci Muzeja „Terra” dominiraju skulpture monumentalnih formata. Muzejska postavka bogate zbirke skulptura od terakote neposredno odslikava njenu istoriju koristeći izvanredan prostor starog manježa.

40. Rizenfelderova palata

Adresa: Kikinda, Kralja Petra I 106
GPS lokacija: 45.83584617853727,
20.476055110753855

web adresa <https://www.kikinda-turizam.rs/>

Opis:

Vlasnik Rizenfelderove palate bio je nemac Rizenfelder. Vila su gradili majstori iz Rumunije krajem XIX veka. Vila ima sačuvan porodični grb.

41. Lepadatova palata

Adresa: Kikinda, Kralja Petra I 41
GPS lokacija: 45.83373635832787,
20.47082602424664

web adresa <https://www.kikinda-turizam.rs/>

Opis:

Gradnja Lepadatove palate započeta je 1908., a završena 1911. godine. Palata je dobila ime po vlasniku Dušanu Lepadatu. Sagrađio ju je novcem koji je dobio prodajom rudnika srebra u Rumuniji. Nalazi se na uglu ulica Semlačke i Kralja Petra I.

42. Bogomolja

Vodica

Adresa: Kikinda, Put za pristanište

GPS lokacija: 45.80487,
20.41416

web adresa <https://www.kikinda-turizam.rs/>

Opis:

Bogomolja Vodica za Kikindane predstavlja kulturno mesto – to je mala crkvice podignuta sredinom 19. veka, na uzvišenom platou gde su izbušena i četiri bunara. Bunari su povezani sa pumpom u crkvi. Meštani su приметili da voda iz bunara ima posebna, lekovita svojstva. Oni koji su umivali oči ovom vodom osećali su poboljšanje. Pored bunara su počeli da čitaju molitve za zaštitu od bolesti ili ozdravljenje. Uskoro su ovo mesto počeli da posećuju mnogi bolesnici i iz drugih krajeva i drugi vernici. Vodu nazvaju „svetom vodom“, a ceo kompleks je proglašen za nepokretno kulturno dobro od velikog značaja.

43. Manastir Svete

Trojice

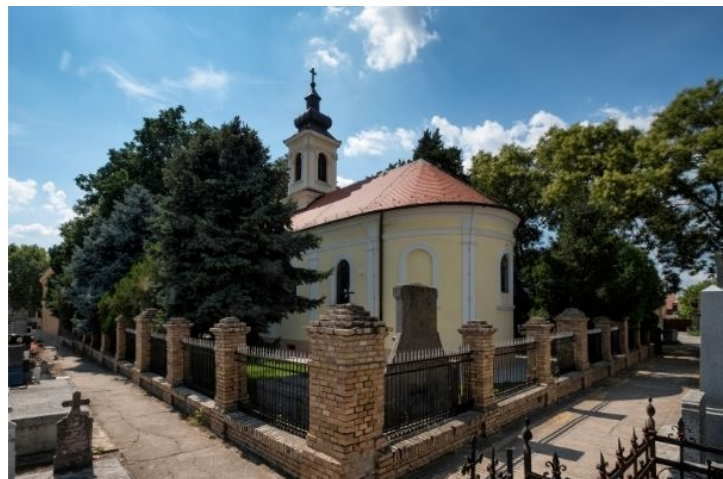
Adresa: Kikinda, Topolski put

GPS lokacija: 45.818910774225316,
20.467775766574515

web adresa <https://www.kikinda-turizam.rs/>

Opis: Podignut 1887. godine na temeljima nekadašnje grobljanske kapele, manastir Svete Trojice u Kikindi je zadužbina Melanije Gajčić,

jedne od najhumanijih i najznačajnijih Kikindanki, na prelazu dva veka, koja je sa porodicom i sahranjena u manastirskoj crkvi. Poslednjih 40 godina manastirom upravlja sestrinstvo koje čine četiri monahinje.

44. Jezero Laguna – Banatsko Veliko selo

Adresa: Banatsko Veliko Selo, Sime Šolaje

GPS lokacija: 45.81826134536581,
20.600556053966216

web adresa

<https://www.facebook.com/laguna.lake.3>

Opis: Jezero Laguna je zelena oaza, idealno mesto za odmor, rekreaciju, uživanje u prirodi i ribolov. Nekada je to bila obična deponija, da bi složni Velikoselci, taj prostor uredili, poribili i napravili veoma lepo mesto za uživanje.

45. Crkva Sv. Arhandela Mihaila i Gavrila u Idošu

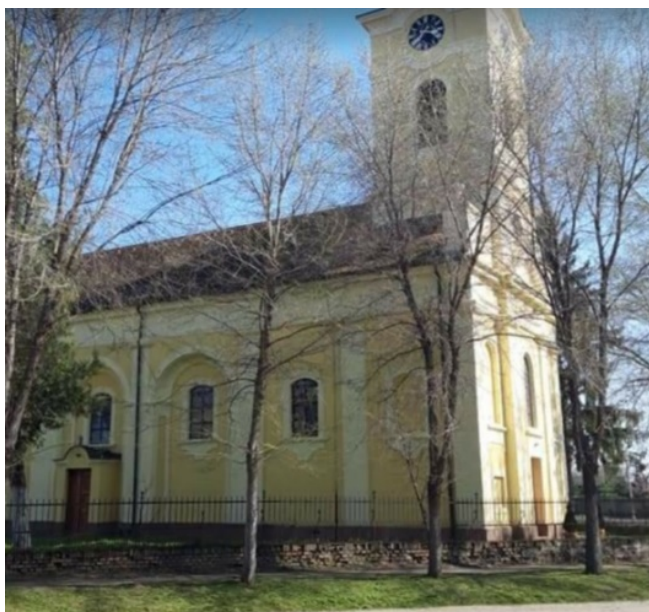
Adresa: Idoš, Đure Jakšića 51

GPS lokacija: 45.829066972533624, 20.316092939589176

web adresa

<https://www.facebook.com/laguna.lake.3>

Opis: Crkva Svetih arhandela Mihaila i Gavrila u Idošu, mestu u opštini Kikinda, predstavlja zaštićeno nepokretno kulturno dobro kao spomenik kulture od velikog značaja.

46. Specijalni rezervat prirode Carska bara

Adresa: Perlez

GPS lokacija: 45.25985164049489, 20.404325712188754

web adresa:

<http://www.pzzp.rs/rs/sr/zastita-prirode/podrucja-od->

[medunarodnog-znacaja/srp-carska-bara.html](http://www.pzzp.rs/rs/sr/zastita-prirode/podrucja-od-medunarodnog-znacaja/srp-carska-bara.html)

Opis: Ostatak nekadašnjeg glavnog područja duž gornjeg toka reke Begej, sa očuvanim i raznovrsnim orografskim i hidrografskim ritskim oblicima i pojavama, danas predstavlja zaštićen kompleks – mozaik barsko močvarnih, šumskih, livadskih, stepskih i slatinskih ekosistema sa raznovrsnim i bogatim živim svetom i staništima mnogih endemskih, subendemskih, reliktnih vrsta panonskog prostora. Prirodne vrednosti Rezervata visoko su ocenjene zbog postojanja oko 500 biljnih vrsta, 239 vrsta ptica, 20 vrsta riba, kao i 30 vrsta sisara retkih za ovo područje, a od posebnog značaja su i ribnjačka jezera koja se nalaze između dva entiteta zaštićenog područja.

47. Ulica Kralja Aleksandra I Karađorđevića - Spomenici kulture:

Bukovčeva palata,
Zgrada Prve hrvatske
štedionice, Robna kuća
nameštaja Bence i sin,
Zgrada zlatara Karla
Helmbolda
(Šeherezada), Palata
Panji, Kuća Živka Vukova.

Adresa: Zrenjanin, Kralja Aleksandra I Karađorđevića

GPS lokacija: 45.380591858747266, 20.391608757667854

web adresa: www.zrenjaninheritage.com

Opis: Spomenici kulture od velikog značaja-arhitektura i graditeljstvo.

48. Spomenik Žarku Zrenjaninu

Adresa: Zrenjanin, Kralja Petra I 8

GPS lokacija: 45.382137118448235,
20.3905852094748

web adresa:

<https://volimzrenjanin.com/spomenici-i-kulturna-desavanja-zrenjanin/nggallery/spomenici-i-kultura/spomenik-zarku-zrenjaninu>

Opis:

Spomenik narodnom heroju Žarku Zrenjaninu podignut je na Trgu slobode 1952. godine, a otkrio ga je predsednik SFRJ Josip Broz Tito. Spomenik je rad beogradskog vajara Radeta Stankovića, visok je 3 metra i postavljen na 60 cm visokom postamentu. Zbog rekonstrukcije trga, spomenik je 1964. godine premešten na lokaciju u ulicu kralja Petra, gde se nalazi i danas.

49. **Karađorđev** **park/Aleja** **velikana**

Adresa: Zrenjanin,
Karađorđev trg

GPS lokacija:
45.38569058814515,
20.39702553115928

web adresa:

<http://www.zrenjaninheritage.com/archives/19098>

Opis: Nekadašnje vašarište je 1954. godine pretvoreno u prijatnu zelenu oazu nadomak centra grada. Aleja velikana u Karađorđevom parku predstavlja jedinstveni spomenički kompleks sa bistama 15 zaslužnih Zrenjaninaca i velikana. U parku se nalazi i spomenik palim borcima u Drugom svetskom ratu.

50. Narodni **muzej** **Zrenjanina**

Adresa: Zrenjanin,
Subotičeva 1

GPS lokacija:
45.37981089602587,
20.38982839999696

web adresa:
www.muzejzrenjanin.org.rs

Opis:
Muzej čuva i promovise

bogato kulturno-istorijsko i prirodno nasleđe Srednjeg Banata.

51. Muzej piva

Adresa: Zrenjanin, Vojvode Petra Bojovića 4

GPS **lokacija:**

45.377845984345804,

20.396309196408215

web adresa:

<http://visitzrenjanin.com/muzej-piva-u-zrenjaninu/>

Opis: U Muzej piva je pretvoren deo pivare koji je izgrađen nakon Drugog svetskog rata, odnosno nakon stare gradnje

Dunderskih i taj deo se zove variona ili kuhinja piva. Ovaj pogon je izgrađen za potrebe posleratne Zrenjaninske pivare 1958. godine, da bi se u njemu odvijali ključni postupci u proizvodnji piva: hmeljenje, ukomljavanje, ošecerjenje, kuvanje i ceđenje sladovine.

52. Spomen park na Bagljašu

Adresa: Zrenjanin, Ulica 9. januara

GPS lokacija:

45.38433421134914,

20.364199858969954

web adresa:

<http://www.zrenjaninheritage.com/archives/19101>

Opis: Spomen park se nalazi u delu grada koji se zove Bagljaš. Čini ga spomen-kosturnica borcima Crvene armije i Spomenik žrtvama fašističkog terora.

53. Trg slobode:

spomenik Petru I Karađorđeviću, Rimokatolička crkva svetog Ivana Nepomuka, Gradska kuća (stara Županijska zgrada), Gradska narodna biblioteka, skulptura Prelja, vitraži (Mudrost, Pravda i Moć), Barokna sala i satovi u Gradskoj kući

Adresa: Zrenjanin, Trg slobode

GPS lokacija:

45.38076525661211,

20.389161942329004

web adresa: <http://visitzrenjanin.com/>

Opis: Spomenik kralju Petru I Karađorđeviću na Trgu slobode podignut je prvi put 1926. godine i bio je delo zagrebačkog vajara Rudolfa Valdeca. Fašisti ga uklanjaju 1941. godine, a od srušenog spomenika sačuvana je jedino kraljeva glava, koja se danas čuva u Zrenjaninskom muzeju. Spomenik je obnovljen 2005. godine, repliku je uradio akademski vajar Zoran Jezdimirović, a 2006. godine svečano ga je otkrio prestolonaslednik Aleksandar Karađorđević, praunuk kralja Petra.

Spomenik kulture od velikog značaja, Gradska kuća u Zrenjaninu (poznata i kao Županijska palata), nalazi se na Trgu Slobode. U njoj je danas gradska uprava. Pored vitraža, Gradsku kuću krasi i satovi velike vrednosti, kao i svečana Barokna sala. Vitraži su delo vitražiste devetnaestog veka, Eduarda Kracmana.

Na Trgu je postavljeno i vajarsko delo „Prelja”, nastalo u umetničkoj koloniji Ečk, kao omaž vrednoj banatskoj ženi i stubu porodice. Gipsani model je više od pet decenija ležao u mraku depoa, dok konačno nije izliven u bronzi.

54. Palata

Dunderski

Adresa: Zrenjanin, Žitni trg bb

GPS lokacija:

45.378648257165125,

20.39731225815717

web adresa: [http://www.zrenjaninheritage.com/kulturna-dobra/spomenici-kulture/palata-
dundjerski](http://www.zrenjaninheritage.com/kulturna-dobra/spomenici-kulture/palata-
dundjerski)

Opis: Spomenik kulture od velikog značaja za arhitekturu i graditeljstvo.

55. Palata pravosuđa

Adresa: Zrenjanin, Kej 2. oktobra 1

GPS lokacija: 45.378838972213465,
20.3887880153446

web adresa:

[http://www.zrenjaninheritage.com/kulturna-
dobra/spomenici-kulture/zrenjanin-palata-
pravde](http://www.zrenjaninheritage.com/kulturna-
dobra/spomenici-kulture/zrenjanin-palata-
pravde)

Opis: pomenik kulture od velikog značaja za arhitekturu i graditeljstvo.

56. Manastir Svete Melanije

Adresa: Zrenjanin, ulica
Šumice bb

GPS lokacija:
45.393900095429466,
20.415502169310813

web adresa:

<https://www.eparhijabanatska.rs/manastiri/svete-melanije/>

Opis: Manastir Svete Melanije Rimljanke je srpski pravoslavni ženski manastir u Zrenjaninu. Manastir je osnovao episkop banatski dr Georgije Letić, 1935. godine, u severoistočnom delu Zrenjanina na mestu starog manastira Drenovca.

57. Reformatorska crkva

Adresa: Zrenjanin, Narodne omladine 2/1

GPS lokacija: 45.37847246837284,
20.38908241293594

web adresa:

<http://www.zrenjaninheritage.com/kulturna-dobra/spomenici-kulture/zrenjanin-reformatska-crkva>

Opis: Prepoznatljiva verska građevina, nadomak najužeg centra grada, sagrađena je 1891. godine u stilu neogotike, po planovima arhitekta Ferenc Zaboreckog iz Budimpešte. Njen prvi vlasnik bila je Reformatska crkvena opština Velikog Bečkereka.

58. Plankova

bašta, bista

Jovana

Jovanovića

Zmaja, Rotonda

palim

Crvenoarmejcima

Adresa: Zrenjanin, Zmaj
Jovina 6

GPS lokacija:

45.37691020764981, 20.390002707765642

web adresa <http://visitzrenjanin.com/>

Opis: Plankova bašta je najstariji park u Zrenjaninu. Podignut je 1834. godine, kada je varoški apotekar, Franja Plank, otvorio svoje imanje sa baštom i dao ga na korišćenje građanstvu, odnosno na „uživanje narodu“. U parku se nalazi bista Jovana Jovanovića Zmaja, kao i i spomenik – rotonda palim Crvenoarmejcima, koji je podignut 1947. godine.

59. Slovačka evangelistička crkva

Adresa: Zrenjanin, ugao Cara Dušana i Čehoslovačke ulice

GPS lokacija:
45.38430192924684,
20.390923900000004

web adresa

<http://www.zrenjaninheritage.com/slovačka-evangelicka-crkva-i-parohijski-dom>

Opis: Izgrađena je 1837. godine. Slovačka (Totska) crkva predstavlja arhitektonsku celinu sa baroknim i klasicističkim elementima. Jednobrodna crkva sa ravnom tavanicom, na zapadu ima pripratu sa galerijom na kojoj se nalaze orgulje i polukružni oltarski prostor na istoku.

60. Crkva svetog arhangela Mihaila- Ruska crkva

Adresa: Zrenjanin, Dr Miroslava Tirša 4

GPS lokacija: 45.38130718535759,
20.38871

web adresa <http://visitzrenjanin.com/>

Opis: Hram datira iz 1922. godine, kada su Rusi došli u Zrenjanin, nakon Oktobarske revolucije. Oni su od tadašnjih vlasti tražili dozvolu za gradnju bogomolje i udovoljeno im je. Rusi su četrdesetih godina prošlog veka otišli iz Zrenjanina, ali je crkva ostala u vlasništvu Ruske pravoslavne crkve sve do 1970. godine. Od 1971. godine crkva, voljom Ruske pravoslavne crkve, prelazi u vlasništvo Srpske pravoslavne crkve.

61. Pijaristička/ Gimnazijska crkva

Adresa: Zrenjanin, Ugao Gimnazijske i Skerlićeve ulice

GPS lokacija: 45.379647564245694,
20.391309497110466

web adresa

<http://www.zrenjaninheritage.com/kulturna-dobra/grad-zrenjanin/zgrada-gimnazije-i-pijaristicka-gimnazijska-crkva>

Opis: Spomenik kulture.

62. Traktor bara

Adresa: Zrenjanin/okolina, obod Specijalnog zaštićenog rezervata prirode „Stari Begej – Carska bara“

GPS lokacija: 45.283273408455706, 20.4243028208469

web adresa: <http://visitzrenjanin.com/>

Opis: Mesto za rekreativni ribolov.

63. Kupalište Peskara

Adresa: Zrenjanin,
Jožefa Atila

GPS lokacija:

45.35060859477163, 20.38446816206156

web adresa: <https://www.facebook.com/peskara.zrenjanin/>

Opis: Na pet kilometara od centra Zrenjanina, nastala usled dugogodišnje eksploatacije peska, locirana su tri jezera nazvana Peskara. Zbog prirodno čiste vode i atraktivne lokacije, dugi niz godina građani ih koriste za kupanje i rekreaciju, a 2007. godine počelo je plansko uređenje prostora oko najvećeg jezera i privođenje nameni kao gradskog kupališta.

64. Izletišta Tisa

Adresa: Elemir, kod Žabaljskog
mosta

GPS lokacija: 45.39138686968999,
20.207145846014818

web adresa:

<https://www.facebook.com/Izletiste-Tisa-712308272141173/>

Opis: Uz kupalište sa talpom i bazenom za decu, u okviru izletišta uređeni su prostor za kampovanje, sportski tereni za košarku, odbojku i

odbojku na pesku, dečije igralište, kao i nekoliko ugostiteljskih objekata koji su aktivniji tokom letnje sezone.

65. Srpska pravoslavna crkva Uspenja Bogorodice (Svetosavska crkva)

Adresa: Zrenjanin, Svetosavska 13

GPS lokacija: 45.380308113562165,
20.395565254693295

web adresa:

<http://www.zrenjaninheritage.com/kulturna-dobra/spomenici-kulture/crkva-uspenja-bogorodice>

Opis: Crkva Uspenja Bogorodice je jedna od retkih sačuvanih baroknih crkava iz prve polovine XVIII veka u Vojvodini. Crkva je podignuta 1746. godine, u vreme Marije Terezije, i predstavlja jednu od najstarijih sakralnih građevina u Banatu izgrađenu od tvrdog materijala. Crkva je izmenjena i dograđena 1783. godine, o čemu svedoči i zapis godine na pervazu južnih vrata.

66. Gradska bašta

Adresa: Zrenjanin, Trg slobode,
iza Gradske kuće

GPS lokacija:
45.38076525661211,
20.389161942329004

web adresa

<https://visitzrenjanin.com/gradska-kuca-i-basta/>

Opis: Gradska bašta se nalazi iza Županijske kuće. Krase je negovani travnjaci, cvetne površine, fontana, stablo divljeg kestena i veći broj umetničkih dela: skulptura Mala skica za konja, skulptura Kompozicija, skulptura Dečak i lane, skulptura Lava, kao i mural Bečkerečka tvrđava. Predstavlja pravo malo stecište mira i zelenila u samom gradskom jezgru.

BICIKLISTIČKE RUTE SEVERNI BANAT – USLUGE

Baza usluga podrazumeva nekoliko kategorija uslužnih delatnosti koje mogu biti neophodne cikloturistima prilikom putovanja. Smeštajne usluge su identifikovane u svim većim naseljima i gotovo svim manjim naseljima kroz koje prolaze ciklo rute.

Identifikovani su smeštajni kapaciteti različitih vrsta i kategorija, pa svaki cikloturista može naći nešto u skladu sa sopstvenim potrebama. Prilikom identifikacije smeštajnih kapaciteta vodilo se računa da odgovaraju specifičnim potrebama cikloturista (pre svega smeštaj bicikla tokom noći, mogućnost pranja garderobe itd.).

Ugostiteljski objekti su birani tako da zadovolje različite potrebe i zahteve turista (vegetarijanska, veganska ishrana, domaća kuhinja itd.). Pored ugostiteljskih i smeštajnih usluga navedeni su i objekti koji se bave prodajom dozvola za pećanje, ali i prodajom i servisom delova za bicikle, što je od izuzetne važnosti za cikloturiste. Za sve objekte je navedena GPS adresa u cilju olakšavanja dolaska do samog objekta, a većina objekata poseduje i mejl adrese, kao i veb stranice, koje su takođe navedene u samom dokumentu. Baza usluga data je u prilogu.

Ime projekta: Banatska turistička veza za biciklističke rute (Banat touristic cycling route connection) eMS Code :
RORS 379

Urednik: Opština Senta

Datum objavljivanja: decembar 2021.

Sadržaj ovog materijala ne predstavlja zvanični stav Evropske unije.

U slučaju pritužbi, kontaktirajte nas slanjem emaila na adresu: romania@mdrap.ro

Saradnja izvan granica.

Interreg-IPA Program prekogranične saradnje Rumunija – Srbija je finansiran od strane Evropske unije u okviru instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA II) i sufinansiran od strane država učesnica programa..